

DANMARKS STATISTIK
STATISTISKE MEDDELELSER

FJERDE RÆKKE SEKSTENDE BIND
SYVENDE HÆFTE

COMMUNICATIONS STATISTIQUES 4me SÉRIE TOME 16 7me LIVRAISON

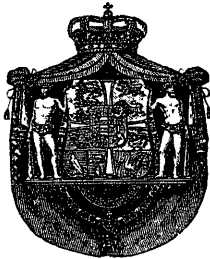

KOMMUNALE VALG

ÉLECTIONS COMMUNALES

UDGIVET AF STATENS STATISTISKE BUREAU

PUBLIÉ PAR LE BUREAU DE STATISTIQUE DE L'ÉTAT

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI

1904

F o r o r d.

Avant-propos.

Under 21. November 1899 henvendte Bureauet sig til Indenrigsministeriet med Anmodning om, at der, under Hensyn til den Interesse der mere og mere knytter sig til kommunale Valg, samt til Brug ved eventuelle Lovovervejelser, maatte blive indsamlet Oplysninger, som kunde danne Grundlaget for en Statistik over de nævnte Valg. Under 30. November 1899 udstedte Indenrigsministeriet derefter et Cirkulære til samtlige Amtmænd, hvori disse anmodedes om at paalægge de kommunale Bestyrelser i By og paa Land for hvert foretaget Valg at fremsende Oplysning om Antallet af stemmeberettigede, Tallet paa dem, der have benyttet deres Stemmeret, det Stemmeantal, hver af de valgte har opnaaet samt de valgte Navn og Livsstilling. Oplysningerne skulde omfatte Valgene til Byraadene, Sogneraadene og Ligningskommissionerne i Byerne, derimod ikke Amsraadene, hvilke Valg — som delvis fremgaaet ved indirekte Afstemning — ikke egne sig til statistisk Behandling.

Det er Resultaterne af det paa Grundlag heraf indsamlede Materiale (bortset fra Valgene i Købstad-Landdistrikterne og til Ligningskommissionerne) der meddeles i nærværende Hæfte.

Statens Statistiske Bureau, November 1904.

Michael Koefoed.

Adolph Jensen.

Indholdsfortegnelse.

	Pag.
Tabeller:	
I. København. Borgerrepræsentantvalgene i Aarene 1895—1904	3
II. Købstæder og Handelspladser:	
A. Valg til Byraadet (Kommunalbestyrelsen) af den almindelige Vælgerklasse i Aaret 1900	4
B. Valg til Byraadet (Kommunalbestyrelsen) af den højestbeskattede Vælgerklasse i Aaret 1903 ..	8
III. Sognekommuner:	
A. Valg til Sogneraadet af den almindelige Vælgerklasse:	
1. Valgene i Decbr. 1900 ..	12
2. Valgene i Decbr. 1903 ..	14
3. Valgene i 1900 og 1903 under eet	16
B. Valg til Sogneraadet af den højestbeskattede Vælgerklasse:	
1. Valgene i Decbr. 1900 ..	18
2. Valgene i Decbr. 1903 ..	20
3. Valgene i 1900 og 1903 under eet	22
Bemærkninger til foranstaaende Tabeller	24

Table des matières.

	Pag.
Tableaux:	
I. Élections au Conseil municipal de Copenhague, 1895—1904.	3
II. Villes de province et places:	
A. Élections municipales à suffrage universel. 1900.	4
B. Élections municipales à cens électoral. 1903.	8
III. Communes rurales:	
A. Élections communales à suffrage universel:	
1. Élections décbr. 1900.	12
2. Élections décbr. 1903.	14
3. Élections décbr. 1900 et décbr. 1903.	16
B. Élections communales à cens électoral:	
1. Élections décbr. 1900.	18
2. Élections décbr. 1903.	20
3. Élections décbr. 1900 et décbr. 1903.	22
Remarques sur les tableaux précédents.	24

Tabeller.

Tableaux.

Table I. København. Borgerrepræsentantvalgene i Aarene 1895—1904.

Tabl. I. Elections au Conseil municipal de Copenhague, 1895—1904.

	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904
Skatteydere med 1000 Kr.s Indtægt ell. derover <i>contri- buables à 1000 cour. et plus</i>	35888	38368	42778	45567	50824	53409	59178 ¹⁾	63265 ¹⁾	65353 ¹⁾	71177 ¹⁾
Antal valgberettigede <i>électeurs</i>	26640	28201	30429	33845	35994	39804	41611	44245	44765	45686
Afgivne Stemmer <i>votes</i>	19033	21175	21941	26195	10290	26216	26347	20153	30796	33974
Af 100 Vælgere stemte <i>votes p. 100 électeurs</i>	71,4	75,1	72,1	77,4	28,6	65,9	63,8	45,5	68,8	74,4
De valgte Fordeling efter Erhverv: <i>profession des élus:</i>										
Gejstlige <i>clergé</i>	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Lærere <i>instituteurs</i>	"	1	"	"	1	1	"	"	"	"
Forsk. Embeds- og Bestillings- mænd <i>employés</i>	1	"	"	"	"	"	"	"	2	1
Læger <i>médecins</i>	"	"	1	"	"	1	"	"	1	1
Sagførere <i>avoués</i>	"	"	1	1	"	"	"	"	"	1
Redaktører <i>rédacteurs</i>	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Andre immaterielle Erhverv <i>autre prod. immatérielle</i> ..	"	"	"	1	"	"	"	"	1	1
Fabrikanter og større Indu- stridrivende <i>fabricants et industriels</i>	1	4	1	2	"	2	"	1	"	1
Haandværksmestre <i>patrons (artisans)</i>	2	1	1	"	2	"	"	2	"	1
Haandværkssvende <i>artisans (compagnons)</i>	"	"	1	2	2	3	2	1	"	"
Handlende <i>commerçants</i>	3	2	1	1	"	"	2	2	2	2
Værtshusholdere, Vognmænd <i>aubergistes, loueurs de voi- tures</i>	"	"	"	"	"	"	"	"	1	"
Landmænd <i>agriculteurs</i>	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Fiskere <i>pêcheurs</i>	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Arbejds mænd <i>ouvriers</i>	"	"	"	"	"	1	"	1	"	"
Andre <i>autres</i>	"	"	1	"	2	1	2	"	"	"
I alt total...	7	8	7	7	7	9	6	7	7	8

Anm. I ovenstaaende Tal er ikke medtaget de i Henhold til Love af 8. April 1900 foretagne Valg i de fra 1. Januar 1901 og 1. Januar 1902 i Staden København indlemmede Distrikter. Disse Valgs Udfald fremgaar af nedenstaaende: *En outre élections des districts incorporés:*

	Antal valg- berettigede <i>électeurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>	Af 100 Vælgere stemte <i>v. p. 100 électeurs</i>
1. Valgene af den almindelige Vælgerklasse:			
Valby-Distriktet (Oktbr. 1900).....	950	550	57,9
Brønshøj-Distriktet (Oktbr. 1900).....	1014	172	17,0
Sundbyerne (Oktbr. 1901).....	2537	686	27,0
2. Valgene af den højestbeskattede Vælgerklasse:			
Valby-Distriktet (Oktbr. 1900).....	191	108	56,5
Brønshøj-Distriktet (Oktbr. 1900).....	200	112	56,0
Sundbyerne (Oktbr. 1901).....	521	347	66,6

Ved hvert af Valgene valgte der 1 Medlem til at tage Sæde i Borgerrepræsentationen i 6 Aar.

¹⁾ Herunder indbefattet de indlemmede Distrikter.

Tabel II. Købstæder og Handelspladser: A. Valg til Byraadet (Kom-
Tableau II A. Villes de province et places: élec-

Købstæder og Handelspladser (ordnede efter Indbyggerantallet)	Aar <i>année</i>	Antal Skatte- ydere 1899 <i>contri- buables</i>	Antal valg- beret- tigede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		De valgte				
				Antal <i>nombre</i>	i pct. af de valgberettede v. p. 100 <i>é.</i>	Geistlige <i>clergé</i>	Lærere <i>instituteurs</i>	Forsk. Embeds- og Bestillings- mænd <i>employés</i>	Læger <i>médécins</i>	
Frederiksberg	1902	14415	11330	5368	47,4	"	"	"	"	1
Aarhus	1900	9258	7331	5881	80,2	"	"	"	"	"
Odense	1900	7518	6705	4419	65,9	1	1	"	"	"
Aalborg	1900	4647	3447	2444	70,9	"	"	"	"	"
Horsens	1900	4317	3243	2536	78,1	"	1	"	"	"
Randers	1900	4320	3110	2585	83,1	"	1	"	"	1
Vejle	1900	4041	2396	1843	76,9	"	"	"	"	1
Helsingør	1900	3291	2084	581	27,8	"	1	"	"	"
Esbjerg	1902	3453	1999	1553	77,6	"	1	"	"	"
Fredericia	1900	2444	1829	1295	70,8	"	1	2	"	"
Kolding	1900	3127	1850	1175	63,5	"	1	"	"	"
Svendborg	1900	2715	1850	1365	73,8	"	"	"	"	1
Rønne	1900	2245	1368	805	58,8	"	"	"	"	1
Slagelse	1900	2361	1392	1096	78,7	"	"	"	"	"
Viborg	1900	1963	1337	795	59,4	"	"	2	"	"
Roskilde	1900	2102	1375	862	62,6	"	"	"	"	"
Nakskov	1900	2215	1375	933	67,9	"	1	"	"	"
Hjørring	1900	1840	1095	738	67,3	"	"	"	"	"
Nyborg	1900	1898	1303	979	75,1	"	1	1	"	"
Nykøbing F.	1900	2058	1210	718	59,3	"	"	1	"	1
Silkeborg	1902	1761	1161	1010	86,9	"	1	"	"	"
Næstved	1900	1972	1076	850	78,9	"	"	"	"	"
Frederikshavn	1900	1263	951	647	68,0	"	"	1	"	"
Thisted	1900	1613	957	572	59,7	"	"	"	"	"
Korsør	1900	1398	1033	656	63,5	"	"	"	"	"
Holstebro	1900	1893	823	556	67,5	"	"	"	"	"
Assens	1900	1200	861	510	59,2	"	"	1	"	"
Varde	1900	1213	834	700	83,9	"	"	1	"	"
Skive	1900	1088	636	396	62,2	"	"	1	"	"
Holbæk	1900	1464	701	599	84,0	"	"	"	"	1
Hillered	1900	1589	753	573	76,0	"	"	"	"	"
Nykøbing M.	1900	984	625	450	72,0	"	"	"	"	"
Middelfart	1900	1108	661	511	77,3	"	"	"	"	"
Kalundborg	1900	1401	726	471	64,8	"	"	"	"	1
Ribe	1900	1024	683	524	76,7	"	1	"	"	1
Faaborg	1900	1072	798	514	64,4	"	"	"	"	1
Køge	1900	996	688	381	55,3	"	"	1	"	1
Maribo	1900	982	655	505	77,1	"	"	"	"	"
Vordingborg	1900	1259	649	455	70,1	"	"	"	"	"
Nørre-Sundby	1902	918	590	434	73,5	"	1	"	"	"

1) For enkelte Byer fandt Valget Sted i Aaret 1902.

munalbestyrelsen) af den almindelige Vælgerklasse i Aaret 1900¹).
tions municipales à suffrage universel. 1900.

Fordeling efter Erhverv *profession des élus*

Sagførere <i>avoués</i>	Redaktører <i>rédaoteurs</i>	Andre imma- terielle Erhverv <i>autres prof. immaterielle</i>	Fabrikanter og større Industri- drivende <i>fabriques et industriels</i>	Huandværks- mestre <i>patrons (artisans)</i>	Huandværks- svende <i>artisans (compagnons)</i>	Handlende <i>commerçants</i>	Værtshusholdere, Vognmænd <i>aubergistes, loueurs de voit.</i>	Løndmænd <i>agriculteurs</i>	Fiskere <i>pêcheurs</i>	Arbejdsmænd <i>ouvriers</i>	Andre <i>autres</i>	I alt <i>total</i>
1	3	"	1	1	1	1	"	"	"	1	1	8
"	"	2	1	1	1	1	"	"	"	"	"	10
2	1	"	"	2	1	1	"	"	"	1	"	10
"	1	"	"	1	3	2	"	"	"	"	"	10
1	1	1	"	2	"	2	"	"	"	"	1	10
"	1	"	"	3	"	1	"	"	"	"	1	7
"	1	"	2	1	3	3	"	"	"	"	"	10
"	"	1	"	1	2	1	"	1	"	3	1	10
"	"	"	"	1	"	2	"	"	"	"	"	8
2	1	"	"	1	"	2	"	"	"	1	"	8
1	1	"	"	1	1	2	"	"	"	"	"	6
1	"	1	1	1	1	1	"	"	"	"	1	8
1	"	2	1	1	"	"	"	1	"	"	"	8
"	"	"	1	1	"	"	"	"	"	"	"	7
"	"	"	1	1	"	"	"	"	"	"	"	8
2	1	"	1	1	"	2	"	"	"	"	2	8
"	"	"	1	1	1	1	"	"	"	1	"	6
"	"	1	"	1	"	3	"	"	"	"	1	7
"	"	"	2	3	3	"	"	"	"	"	"	6
"	"	"	"	1	"	1	1	"	"	"	"	5
2	1	"	"	1	"	1	"	1	"	"	"	5
"	1	"	2	"	"	1	"	"	"	"	1	5
1	2	"	"	"	"	2	"	"	"	"	"	5
"	"	2	1	1	"	1	"	"	"	"	"	6
"	"	"	1	1	"	1	2	"	"	"	"	5
1	"	"	"	2	1	1	"	"	"	"	"	5
"	"	"	"	1	"	2	"	"	"	"	"	6
"	1	1	"	1	"	1	"	"	"	"	"	5
"	"	1	"	1	"	"	"	1	"	"	1	5
"	"	1	2	"	"	1	"	"	"	"	"	5
"	"	1	1	1	"	"	"	1	"	"	"	6
"	"	"	"	1	"	2	"	"	"	"	"	5
1	"	"	1	1	1	"	"	"	"	1	"	6
1	"	"	"	1	"	2	"	"	"	"	"	6
1	1	"	"	2	"	2	"	"	"	"	2	5
1	"	"	"	1	"	1	"	"	"	"	"	5

Tabel II (fortsat). Købstæder og Handelspladser: A. Valg til Byraadet

Tabl. II A

Købstæder og Handelspladser (fortsat)	Aar <i>année</i>	Antal Skatte- ydere 1899 <i>contri- buables</i>	Antal valg- beret- tiggede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		De valgte			
				Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valgberettigede <i>v. p. 100 dt.</i>	Gøjstlige <i>clergé</i>	Lærere <i>instituteurs</i>	Forsk. Embeds- og Bestillings- mænd <i>employés</i>	Læger <i>médecins</i>
Rudkøbing	1900	838	629	404	64,2	"	1	"	"
Ringsted	1900	1027	556	386	69,4	"	"	"	1
Grenaa	1900	534	541	364	67,2	"	"	1	"
Lemvig	1900	678	430	275	63,9	"	"	"	"
Marstal	1900	787	645	158	24,5	"	1	"	1
Hobro	1900	1011	509	445	87,4	"	"	"	"
Skanderborg	1900	762	486	406	83,5	"	1	"	"
Ringkøbing	1900	650	435	289	66,4	"	"	"	"
Allinge-Sandvig	1900	693	315	215	68,2	"	1	"	"
Kerteminde	1900	711	484	273	56,4	"	"	"	"
Nekse	1900	659	436	223	51,1	"	"	1	"
Skelskø	1900	707	434	347	79,9	"	"	"	1
Skagen	1900	570	453	260	57,3	"	1	1	"
Frederikssund	1900	744	387	198	51,1	"	"	1	"
Stege	1900	586	332	213	64,1	"	"	"	"
Sorø	1900	594	333	280	84,0	"	"	"	"
Løgster	1902	506	386	226	58,5	"	"	"	"
Bogense	1900	703	396	212	53,5	"	"	"	"
Sæby	1900	505	374	263	70,3	"	"	"	"
Nykøbing S.	1900	610	422	138	32,7	"	1	"	"
Storeheddinge	1900	580	339	217	64,0	"	1	"	1
Rødby	1900	586	297	176	59,3	"	"	"	"
Nibe	1900	525	319	141	44,2	"	"	"	"
Stubbekøbing	1900	443	300	224	74,6	"	"	1	"
Sakskøbing	1900	391	246	176	71,5	"	1	"	1
Præstø	1900	470	266	135	50,7	"	"	"	"
Ærskøbing	1900	406	335	167	49,9	"	"	1	"
Æbeltoft	1900	387	256	98	38,2	"	"	"	"
Frederiksværk	1902	519	272	237	87,1	"	1	"	"
Nysted	1900	365	254	164	64,5	"	"	"	"
Svaneke	1900	380	254	95	37,4	"	1	"	"
Hasle	1900	374	226	66	29,2	"	"	"	"
Aakirkeby	1900	355	208	116	55,7	"	"	"	"
Mariager	1900	292	146	93	63,6	"	"	"	"
Tilsammen total...		126374	86191	56965	66,1	1	23	17	16

1) For enkelte Byer fandt Valget Sted i Aaret 1902.

(Kommunalbestyrelsen) af den almindelige Vælgerklasse i Aaret 1900¹).

(suite).

Fordeling efter Erhverv *profession des élus*

Sagførere <i>avoués</i>	Redaktører <i>rédaoteurs</i>	Andre inmat- terielle Erhverv <i>aatre prod. innatérielle</i>	Fabrikkanter og større Industri- drivende <i>fabriques et industriels</i>	Haandværks- mestre <i>patrons (artisans)</i>	Haandværks- svende <i>artisans (compagnons)</i>	Handlende <i>commerçants</i>	Værtshusholdere, Vognmænd <i>aubergistes, loueurs de voit.</i>	Landmænd <i>agriculteurs</i>	Fiskere <i>pêcheurs</i>	Arbejds mænd <i>ouvriers</i>	Andre <i>aures</i>	I alt <i>total</i>
1	1	"	"	1	"	1	"	"	"	"	"	5
1	"	1	"	"	1	"	"	"	"	"	1	5
"	"	"	"	2	"	1	"	1	"	"	"	5
1	"	"	1	"	"	2	"	"	"	"	"	6
"	"	"	1	2	"	1	"	"	"	1	"	5
1	"	"	1	2	"	"	"	"	"	"	"	5
1	1	"	"	1	"	"	"	"	"	"	1	4
1	"	"	1	"	"	"	"	"	1	"	"	4
"	"	"	"	2	"	1	"	"	1	"	"	5
"	"	"	"	1	"	1	"	"	"	"	"	4
"	"	"	"	2	"	1	"	"	1	"	"	5
1	"	"	"	1	"	1	"	"	"	"	"	4
"	1	"	"	2	"	2	"	"	"	"	"	4
1	"	"	"	1	"	"	"	"	"	"	"	4
"	"	"	1	"	"	2	"	"	"	"	"	4
"	"	"	"	1	"	1	1	"	"	"	"	4
1	"	"	"	"	"	1	"	1	"	"	"	5
1	"	"	"	2	"	1	"	3	"	"	"	6
"	"	"	1	1	"	1	"	"	"	"	"	4
"	"	"	"	1	"	2	"	"	"	"	"	5
"	"	"	"	1	"	1	"	"	"	"	1	5
"	"	"	1	1	"	"	1	"	"	"	"	4
"	"	"	"	4	"	"	"	"	"	"	"	5
"	"	1	"	1	"	1	"	"	"	"	"	4
"	"	"	"	"	"	2	"	1	"	"	"	4
"	"	1	"	"	"	1	"	1	1	"	"	5
"	"	"	"	1	"	1	"	1	1	"	"	4
"	"	"	"	1	"	1	"	2	"	"	"	4
"	"	"	"	2	"	1	"	1	"	"	"	4
30	24	18	35	90	22	90	10	20	5	12	21	434

Tabel H (fortsat). Købstæder og Handelspladser: B. Valg til Byraadet (Kommune)
Tableau II B. Villes de province et places:

Købstæder og Handelspladser (ordnede efter Indbyggerantallet)	Åar <i>année</i>	Antal Skatte- ydere <i>contri- buables</i>	Antal valg- beret- tigede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		De valgte's Fordeling							
				Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valgberetigede <i>v. p. 100 %</i>	Geistlige <i>clergé</i>	Lærere <i>instituteurs</i>	Forsk. Embeds- og Bestillings- mænd <i>employés</i>	Læger <i>médecins</i>	Sagførere <i>avoués</i>	Redaktører <i>rédacteurs</i>	Andre imma- terielle Erhverv <i>autre prod. immaterielle</i>	
Frederiksberg	1899	14415	2728	792	29,0	"	"	"	"	1	"	"	3
Aarhus	1903	12649	1932	1244	64,4	"	"	"	1	"	"	"	"
Odense	1903	8554	1838	962	52,3	"	"	"	1	1	"	"	"
Aalborg	1903	5639	1030	702	68,2	"	"	"	"	1	"	"	"
Horsens	1903	4402	821	588	71,6	"	"	"	1	1	1	"	1
Randers	1903	4443	776	554	71,4	"	"	"	"	"	"	"	2
Vejle	1903	5116	473	361	76,3	"	"	"	1	"	"	"	"
Helsingør	1903	4006	1302	286	22,0	"	"	"	"	"	"	"	"
Esbjerg	1898	3222	381	289	75,3	"	1	1	"	"	"	"	"
Fredericia	1903	3100	817	460	56,3	"	"	"	"	"	1	"	2
Kolding	1903	3290	545	403	73,9	"	"	"	1	"	"	"	"
Svendborg	1903	2843	609	344	56,5	"	"	"	"	"	"	"	1
Rønne	1903	3178	695	439	63,5	"	"	"	1	1	"	"	"
Slagelse	1903	2761	551	332	60,3	"	1	"	"	"	"	"	1
Viborg	1903	2073	387	260	67,2	"	1	1	"	"	"	"	1
Roskilde	1903	2331	434	126	29,0	"	1	1	"	"	"	"	"
Nakskov	1903	2239	383	258	67,3	"	"	"	"	1	"	"	"
Hjørring	1903	1981	241	61	25,3	"	"	"	"	"	"	"	"
Nyborg	1903	2244	394	290	73,6	"	"	"	"	1	"	"	"
Nykøbing F.	1903	2071	379	275	72,6	"	1	"	"	1	"	"	"
Silkeborg	1899	1761	225	205	91,1	"	"	"	1	1	"	"	1
Næstved	1903	2249	330	237	71,8	"	"	"	1	1	"	"	"
Frederikshavn	1903	1502	229	146	63,8	"	"	"	"	1	"	"	1
Thisted	1903	1710	252	194	77,0	"	"	"	"	"	"	"	1
Korsør	1903	1532	268	146	54,5	"	"	"	"	"	"	"	1
Holstebro	1903	2166	248	188	75,8	"	"	"	"	1	"	"	"
Assens	1903	1272	227	158	69,6	"	"	"	1	1	1	"	"
Varde	1903	1281	231	210	90,9	"	"	"	"	1	1	"	"
Skive	1903	1183	202	139	68,8	"	1	"	"	"	"	"	"
Holbæk	1903	1530	224	197	87,9	"	"	"	"	"	"	"	1
Hillerød	1903	1657	230	178	77,4	"	"	1	1	"	"	"	"
Nykøbing M.	1903	1595	253	189	74,7	"	"	"	"	"	"	"	1
Middelfart	1903	1270	257	200	77,8	"	"	"	"	1	"	"	"
Kalundborg	1903	1604	226	164	72,6	"	"	"	"	1	1	"	"
Ribe	1903	1003	264	193	73,1	"	1	"	"	"	"	"	"
Faaborg	1903	1381	230	184	80,0	"	"	"	"	"	"	"	"
Køge	1903	1052	212	140	66,0	"	"	"	"	"	"	"	"
Maribo	1903	992	182	155	85,5	"	"	1	"	"	"	"	"
Vordingborg	1903	1281	242	192	79,3	"	1	"	"	"	"	"	"
Nørre-Sundby	1899	918	126	101	80,2	"	"	"	"	"	"	"	"

¹⁾ Kan ikke oplyses.

²⁾ Medtaget i Henhold til Lov om Købstadkommunernes Styrelse af 26. Maj

nalbestyrelsen) af den højestbeskattede Vælgerklasse i Aaret 1903³⁾.
élections municipales à cens électoral. 1903.

efter Erhverv <i>profession des élus</i>										Antal Vælgere, som ere medtagne udover ^{1/5} <i>électeurs sup- pléants au cinquième</i>	Den laveste Skat, som den enkelte Skatteyder maatte svare for at høre til: <i>impôt minimum pour être de la classe:</i>	Den højest- beskattede Femtedel af Vælgerne <i>le cinquième</i> Kr.	Den højest- beskattede Vælgerklasse <i>le cinquième supplé</i> Kr.
Fabrikanter og større Industri- drivende <i>fabricants et industriels</i>	Haandværks- mestre <i>patrons artisans</i>	Haandværks- svende <i>artisans (compagnons)</i>	Handlende <i>commerçants</i>	Værtshusholdere, Vognmænd <i>aubergistes, loueurs de voit.</i>	Landmænd <i>agriculteurs</i>	Fiskere <i>pêcheurs</i>	Arbejdsmand <i>ouverts</i>	Andre <i>autres</i>	I alt <i>total</i>				
"	1	"	"	"	"	"	"	"	7	904	— ¹⁾	67,20	
2	2	"	4	"	"	"	"	"	9	121 ²⁾	74,40	74,40	
"	2	"	5	"	"	"	"	"	9	573	— ¹⁾	58,14	
"	3	"	4	1	"	"	"	"	9	200	106,81	86,40	
1	1	"	3	"	"	"	"	"	9	148	75,17	53,79	
1	1	"	4	1	"	"	"	"	9	158	88,20	76,50	
"	3	"	2	"	"	"	"	"	6	"	76,00	76,00	
3	2	"	4	"	"	"	"	"	9	859	97,97	27,22	
1	1	"	3	"	"	"	"	"	7	67 ²⁾	43,20	43,20	
1	1	"	2	"	"	"	"	"	7	283	80,00	51,00	
2	1	"	3	"	"	"	"	"	7	121	87,93	60,99	
1	1	"	2	"	"	"	"	"	5	233	60,07	50,40	
2	"	"	3	"	"	"	"	"	7	434	90,30	22,67	
1	"	"	3	"	"	"	"	"	6	257	117,90	41,40	
1	1	"	2	"	"	"	"	"	7	121	142,00	82,50	
"	1	"	2	"	1	"	"	"	6	12	66,00	61,05	
"	3	"	3	"	"	"	"	"	7	"	88,04	88,04	
2	1	"	2	"	"	"	"	"	5	135,00	135,00	135,00	
"	2	"	2	"	1	"	"	"	6	137	— ¹⁾	60,00	
"	1	"	2	"	"	"	"	1	6	120	123,46	60,90	
"	"	"	1	"	"	"	"	"	4	"	67,50	67,50	
"	1	"	3	"	"	"	"	"	6	82	106,18	78,07	
"	"	"	2	"	"	"	"	"	4	40	94,50	73,50	
"	2	"	3	"	"	"	"	"	5	40	133,08	97,98	
"	1	"	"	"	1	"	"	1	4	18	51,60	48,64	
"	2	"	"	1	"	"	"	"	4	64	112,20	70,68	
"	1	"	1	"	"	"	"	"	5	53	96,90	52,28	
1	1	"	1	"	"	"	"	"	5	90	162,00	121,50	
"	"	"	3	"	"	"	"	"	4	27	118,40	88,80	
"	2	"	2	"	"	"	"	"	5	65	126,00	70,00	
1	"	"	"	"	"	"	"	1	4	80	137,50	82,50	
1	1	"	1	"	"	"	"	"	4	83	134,40	80,86	
"	1	"	1	"	1	"	"	"	4	112	31,12	30,58	
"	1	"	2	"	"	"	"	"	5	64	268,00	53,14	
1	"	"	2	"	"	"	"	"	4	125	126,72	63,33	
2	1	"	1	"	"	"	"	"	4	113	96,90	46,41	
"	2	"	3	"	"	"	"	"	5	68	112,31	73,60	
"	1	"	2	"	"	"	"	"	4	"	81,60	81,60	
"	3	"	1	"	"	"	"	"	5	2 ²⁾	39,60	39,60	
"	"	"	2	"	"	"	"	1	3	29	95,00	65,00	

Tabel II (fortsat). Købstæder og Handelspladser: B. Valg til Byraadet (Kom-

Tabl. II B

Købstæder og Handelspladser (fortsat)	Aar <i>année</i>	Antal Skatte- ydere <i>contri- buables</i>	Antal valg- beret- tignede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		De valgte Fordeling							
				Antal <i>nombre</i>	i pct. af de valgberetigede <i>% p. 100 él.</i>	Geistlige <i>clergé</i>	Lærere <i>instituteurs</i>	Forsk. Embeds- og Bestillings- mænd <i>employés</i>	Læger <i>médécins</i>	Sagførere <i>avoués</i>	Redaktører <i>rédaeteurs</i>	Andre imma- terelle Erhverv <i>autres prof. immatérielle</i>	
Rudkøbing	1903	858	179	97	54,2	"	"	"	"	1	"	"	
Ringsted	1903	958	254	144	56,7	"	"	"	"	"	"	"	
Grenaa	1903	557	146	110	75,3	"	"	"	"	"	"	"	
Lemvig	1903	915	131	111	84,7	"	"	"	"	"	"	"	
Marstal	1903	1025	175	122	69,3	"	"	"	"	"	"	"	
Hobro	1903	1067	159	136	85,5	"	"	"	1	"	"	"	
Skanderborg	1903	815	159	150	94,3	"	"	1	"	1	"	"	
Ringkøbing	1903	839	138	102	73,9	"	"	"	"	1	"	"	
Allinge-Sandvig	1903	702	196	126	64,3	"	"	"	1	"	"	"	
Kerteminde	1903	768	239	117	49,0	"	"	"	1	"	"	"	
Nekse	1903	754	207	157	75,8	"	"	"	"	"	"	1	
Skelskø	1903	877	165	146	88,5	"	"	"	"	"	"	"	
Skagen	1903	670	276	129	46,7	"	"	"	"	"	"	"	
Frederikssund	1903	850	248	189	76,3	"	"	1	"	"	"	"	
Stege	1903	574	150	99	66,0	1	"	"	"	"	"	"	
Sorø	1903	671	147	87	59,2	"	1	"	"	"	"	"	
Løgstør	1899	506	103	64	62,1	"	"	1	"	1	"	"	
Bogense	1903	766	88	47	53,4	"	"	1	"	1	"	"	
Sæby	1903	550	98	85	86,7	"	"	"	"	"	"	1	
Nykøbing S.	1903	633	210	118	56,3	"	"	"	1	"	"	1	
Storeheddinge	1903	610	144	93	64,6	"	"	"	"	"	"	"	
Rødby	1903	642	109	62	56,9	"	"	"	1	1	"	"	
Nibe	1903	528	144	92	63,9	"	"	"	"	"	"	"	
Stubbekøbing	1903	545	70	33	47,1	"	"	"	"	1	"	"	
Sakskøbing	1903	442	87	76	87,4	"	"	"	"	1	"	1	
Præstø	1903	634	128	107	83,6	"	"	"	1	"	"	"	
Ærskøbing	1903	420	155	88	56,8	"	1	"	"	"	"	1	
Æheltøft	1903	485	145	94	64,8	"	1	"	"	1	"	"	
Frederiksværk	1899	519	120	96	80,0	"	"	"	"	"	"	"	
Nysted	1903	420	113	72	63,7	"	"	"	1	"	"	"	
Svaneke	1903	428	194	98	50,5	"	"	"	"	"	"	"	
Hasle	1903	423	158	67	42,4	"	"	"	"	"	"	"	
Aakirkeby	1903	415	87	54	62,1	"	"	"	"	"	"	"	
Mariager	1903	314	64	46	71,9	"	"	"	1	1	"	"	
Tilsammen total		141656	26560	15956	60,1	1	11	14	16	26	4	21	

1) Se Note 2 S. 8—9.

2) For enkelte Byer fandt Valget Sted i 1899.

munalbestyrelsen) af den højstbeskattede Vælgerklasse i Aaret 1903²).

(suite).

Efter Erhverv <i>profession des élus</i>										Antal Vælgere, som ere medtagne udover ^{1/5} <i>électeurs sup- pléants au cinquième</i>	Den laveste Skat, som den enkelte Skatteyder maatte svare for at høre til: <i>impôt minimum pour être de la classe:</i>		
											Den højstbeskattede Femtedel af Vælgerne Kr.	Den højstbeskattede Vælgerklasse le cinquième supplée Kr.	
			2	"	"	"	"	"	"	4	59	153,00	99,00
	1	"	2	"	"	"	"	"	"	4	84	69,30	44,10
	1	"	2	1	"	"	"	"	"	4	34	150,80	86,00
"	"	"	4	"	"	"	"	"	"	4	39	153,01	93,35
"	1	"	4	"	"	"	"	"	"	5	46	54,00	41,00
"	1	"	2	"	"	"	"	"	"	4	"	92,40	92,40
"	"	"	1	1	"	"	"	"	"	4	54	84,08	54,00
"	"	"	2	"	"	"	"	"	"	3	45	172,80	92,97
"	1	"	1	1	"	"	"	"	1	5	130	105,60	22,00
"	1	"	2	"	"	"	"	"	"	4	98	62,16	40,50
"	1	"	2	"	"	"	"	"	"	4	72	44,81	26,39
"	1	"	2	"	"	"	"	"	"	3	76	85,33	37,20
"	"	"	3	"	"	1	"	"	"	4	180	70,26	40,18
1	"	"	1	1	"	"	"	"	"	4	175	148,90	34,20
1	"	"	2	"	"	"	"	"	1	5	82	192,20	76,80
"	1	"	1	"	"	"	"	"	"	3	71	150,00	46,97
"	1	"	"	"	"	"	"	"	"	3	2	52,00	47,00
1	"	"	1	"	"	"	"	"	"	4	"	57,60	57,60
1	1	"	"	"	"	"	"	"	"	3	30	112,00	63,14
"	"	"	1	"	"	"	"	"	"	3	140	132,61	31,60
"	2	"	1	"	1	"	"	"	"	4	75	116,00	56,00
"	"	"	1	"	2	"	"	"	"	5	46	136,40	73,30
1	1	"	1	"	"	"	"	"	"	3	86	92,82	25,91
"	"	"	3	"	"	"	"	"	"	4	6	118,39	95,84
"	1	"	1	"	"	"	"	"	"	4	36 ¹)	93,49	93,49
"	1	"	1	"	"	"	"	"	"	3	73	140,00	84,00
"	1	"	1	"	"	"	"	"	"	4	81	84,49	47,84
1	"	"	1	"	"	"	"	"	"	4	91	102,63	31,69
1	2	"	"	"	"	"	"	"	"	3	65	72,00	28,00
"	"	"	1	"	"	"	"	"	1	3	39	69,06	47,54
"	2	"	2	"	"	"	"	"	"	4	143	53,85	12,16
"	1	"	1	"	1	"	"	"	"	3	112	94,19	20,38
"	2	"	"	"	1	"	"	"	"	3	44	88,88	37,88
"	1	"	"	"	"	"	"	"	"	3	59	38,20	33,16
34	72	"	135	7	9	1	"	7	358				

Tabel III. Sognekommuner: A. Valg til Sogneraadet af den
Tableau III A. Communes rurales: élections communales

Sognekommunerne i <i>communes rurales dans les bailliages</i>	Antal Valg <i>élections</i>	Antal valg- beret- tigede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		Antal Valg, ved hvilke Valg- udgjorde <i>élections par votes</i>							
			Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valg- beretigede <i>v. p. 100 électeurs</i>								
					Under 10 pCt. 0-10 %	10 til under 20 pCt. 10-20 %	20 til under 30 pCt. 20-30 %	30 til under 40 pCt. 30-40 %	40 til under 50 pCt. 40-50 %	50 til under 60 pCt. 50-60 %	60 til under 70 pCt. 60-70 %	70 til under 80 pCt. 70-80 %
Københavns Amdsraadsreds	10	3698	1984	53,6	"	1	"	"	3	5	1	"
Roskilde —	13	2787	810	29,1	"	2	5	4	1	1	"	"
Frederiksborg —	19	5956	2055	34,5	1	3	6	4	2	2	1	"
Holbæk —	25	7794	2899	37,2	1	5	6	3	1	3	5	1
Sorø —	29	6299	2607	41,4	"	"	7	9	7	3	3	"
Præstø —	27	6749	3314	49,1	"	2	1	7	5	9	1	2
Bornholms —	6	1522	264	17,3	"	4	2	"	"	"	"	"
Maribo —	29	5764	1850	32,1	"	3	13	5	6	"	2	"
Svendborg —	37	9657	3418	35,4	"	8	7	7	3	7	3	"
Odense —	19	4710	1805	38,3	"	3	3	4	6	3	"	"
Assens —	18	4009	1738	43,4	"	1	4	2	5	3	2	"
Øerne <i>iles...</i>	232	58945	22744	38,6	2	32	54	45	39	36	18	3
Vejle Amdsraadsreds	27	6460	2921	45,2	"	"	3	4	6	10	3	"
Skanderborg —	16	4527	2221	49,1	"	1	"	2	4	6	2	1
Aarhus —	22	5315	3312	62,3	"	"	"	"	4	4	8	5
Randers —	32	6838	3161	46,2	"	1	4	7	5	7	6	1
Aalborg —	30	6348	2520	39,7	"	"	3	14	8	3	1	"
Hjørring —	35	9531	4626	48,5	"	"	5	7	6	6	6	4
Thisted —	26	5127	2510	48,9	"	"	2	7	7	4	3	3
Viborg —	35	7493	3681	49,1	"	1	5	4	9	7	6	3
Ringkøbing —	38	8007	3872	48,4	"	"	6	5	12	8	6	1
Ribe —	25	6830	3079	45,1	"	1	5	3	8	4	2	1
Jylland <i>Jutland...</i>	286	66476	31903	48,0	"	4	33	53	69	59	43	19
Tilsammen <i>total...</i>	518	125421	54647	43,6	2	36	87	98	108	95	61	22

¹⁾ Valgene for de fleste Sognekommuner afholdtes i Decbr. 1900 og Decbr. 1903. For enkelte Sogne Se nærmere herom Teksten S. 41.

almindelige Vælgerklasse. 1. Valgene i Decbr. 1900¹⁾.

à suffrage universel. 1. Elections décbr. 1900.

deltagelsen donnés				De valgte Fordeling efter Erhverv profession des élus														
80 til under 90 pCt. 80-90 %	90 til under 100 pCt. 90-100 %	100 pCt. 100 %	I alt total	Immaterielle Erhverv undtagen Skolelærere product. immatérielle sauf enseignement	Skolelærere instituteurs	Godeejere grands propriétaires	Proprietærer propriétaires	Forpagtere fermiers	Gaardmand, Gaard- fæstere, Gaardbestyrere gros paysans	Parcellister, Boelsmand petits paysans	Husmand journaliers à maison	Handlende commerçants	Møllere mouliniers	Huandværkere artisans	Fiskere pêcheurs	Arbejdsmand ouvriers	Andre autres	I alt total
"	"	"	10	4	"	"	"	"	6	"	3	7	"	10	1	1	3	35
"	"	"	13	1	"	1	"	1	18	6	8	2	3	4	"	1	1	46
"	"	"	19	2	"	"	"	3	21	22	10	1	"	11	4	1	2	77
"	"	"	25	"	1	1	1	1	14	21	23	3	"	16	"	"	3	84
"	"	"	29	1	1	1	"	5	20	18	24	3	2	22	"	"	"	97
"	"	"	27	4	3	"	"	2	12	9	27	5	2	16	1	4	6	91
"	"	"	6	"	"	"	"	"	9	8	"	"	2	2	"	"	"	21
"	"	"	29	2	1	2	2	2	54	14	13	1	1	18	"	"	"	110
2	"	"	37	5	1	1	"	2	42	5	35	4	2	31	1	"	7	136
"	"	"	19	"	1	1	"	1	46	2	12	1	"	9	"	"	7	80
"	1	"	18	1	"	1	"	1	33	"	12	1	3	10	"	"	2	64
2	1	"	232	20	8	8	3	18	275	105	167	28	15	149	7	7	31	841
1	"	"	27	"	"	"	1	3	53	9	12	"	2	14	"	"	1	95
"	"	"	16	"	1	1	1	1	13	10	15	1	"	11	"	"	4	58
1	"	"	22	"	1	1	1	1	20	5	18	7	"	16	2	1	8	81
"	1	"	32	"	2	"	"	2	54	8	13	7	3	14	1	"	2	106
1	"	"	30	"	1	"	"	2	51	7	29	1	2	8	"	"	1	102
"	1	"	35	1	1	"	"	2	41	2	54	3	3	6	"	"	8	121
"	"	"	26	3	"	"	"	1	30	"	30	4	2	5	5	"	"	80
"	"	"	35	1	1	"	"	2	43	18	35	3	"	10	"	"	"	113
"	"	"	38	"	1	"	"	2	65	5	41	3	"	6	1	"	2	126
1	"	"	25	"	1	"	"	"	48	5	18	2	"	5	"	"	5	84
4	2	"	286	5	9	2	3	16	418	69	265	31	12	95	9	1	31	966
6	3	"	518	25	17	10	6	34	693	174	432	59	27	244	16	8	62	1807

kommuner, som ikke have Valgperiode fælles med de øvrige, ere de sidst afholdte Valg medtagne.

Tabel III (fortsat). Sognekommuner: A (fortsat). Valg til Sogneraadet

Tabl. III A (suite).

Sognekommunerne i <i>communes rurales dans les bailliages</i>	Antal Valg <i>élections</i>	Antal valg- beret- tagede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		Antal Valg, ved hvilke Valg- udgjorde <i>élections par votes</i>															
			Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valg- beretigede v. 100 <i>électeurs</i>	Under 10 pCt. 0-10 %		10 til under 20 pCt. 10-20 %		20 til under 30 pCt. 20-30 %		30 til under 40 pCt. 30-40 %		40 til under 50 pCt. 40-50 %		50 til under 60 pCt. 50-60 %		60 til under 70 pCt. 60-70 %		70 til under 80 pCt. 70-80 %	
Københavns Amtsrads-kreds	8	4969	2416	48,6	"	1	1	2	2	1	"	1								
Roskilde —	14	3431	1239	36,1	"	1	5	3	4	"	1	"								
Frederiksborg —	24	7194	2643	36,7	"	2	6	6	2	7	1	"								
Holbæk —	32	8851	3484	39,3	1	"	7	9	7	6	2	"								
Sorø —	29	7258	3165	43,6	"	3	2	8	6	4	2	3								
Præstø —	40	10540	5280	50,1	"	1	1	4	13	15	1	3								
Bornholms —	9	2367	728	30,7	"	2	4	"	"	3	"	"								
Maribo —	36	9306	3558	38,2	"	1	7	9	9	6	3	1								
Svendborg —	33	7938	2977	37,5	1	5	6	5	2	6	7	1								
Odense —	28	5870	2787	47,4	"	"	3	8	6	6	2	3								
Assens —	11	2353	926	39,7	"	"	2	6	2	1	"	"								
Øerne <i>iles...</i>	264	70077	29203	41,7	2	16	44	60	53	55	19	12								
Vejle Amtsrads-kreds	36	8750	3989	45,6	"	"	2	10	10	10	2	2								
Skanderborg —	21	5984	3054	51,0	"	"	1	3	4	7	4	2								
Aarhus —	14	2778	1518	54,6	"	"	"	2	2	5	3	2								
Randers —	40	9068	3946	43,5	"	1	4	12	12	7	3	1								
Aalborg —	34	8116	3715	45,8	"	"	1	11	11	4	2	4								
Hjørring —	19	5494	2137	38,8	"	"	3	7	4	3	1	"								
Thisted —	25	5394	2462	45,6	"	1	3	4	5	8	3	"								
Viborg —	41	9057	3825	41,1	"	1	5	12	12	7	1	2								
Ringkøbing —	43	8130	3840	47,2	"	"	6	7	9	11	6	4								
Ribe —	28	6158	3040	49,4	"	"	"	9	7	9	1	1								
Jylland <i>Jutland...</i>	301	68929	31526	45,7	"	3	25	77	76	71	26	18								
Tilsammen <i>total...</i>	565	139006	60729	43,7	2	19	69	137	129	126	45	30								

1) Se Noten Side 12.

af den almindelige Vælgerklasse. 2. Valgene i Decbr. 1903¹⁾.

2. Élections décbr. 1903.

deltagelsen donnés				De valgte Fordeling efter Erhverv profession des élus															
80 til under 90 pCt. 80-90 %	90 til under 100 pCt. 90-100 %	100 pCt. 100 %	I alt total	Immaterielle Erhverv undtagen Skolelærere product. immatérielle sans enseignement	Skolelærere instituteurs	Godejere grands propriétaires	Proprietærer propriétaires	Forpagtere fermiers	Gaardmænd, Gaard- fjæstere, Gaardbestyrere gros paysans	Parcellister, Boelsmænd petits paysans	Husmænd journaliers à maison	Handlende commerçants	Møllere mouliniers	Haandværkere artisans	Fiskere pêcheurs	Arbejdsmand ouvriers	Andre autres	I alt total	
"	"	"	8	1	2	"	"	"	12	"	2	4	"	8	"	"	2	31	
"	"	"	14	"	1	"	"	"	11	3	13	2	"	21	"	"	1	52	
"	"	"	24	6	1	"	1	1	19	18	11	4	1	18	4	"	5	89	
"	"	"	32	1	7	1	"	2	17	28	27	3	"	20	2	"	2	110	
"	1	"	29	2	2	"	"	2	18	23	27	"	"	16	2	"	3	95	
2	"	"	40	3	2	"	"	"	10	13	48	9	1	43	2	"	2	133	
"	"	"	9	"	1	"	"	5	7	7	2	3	"	4	1	"	"	30	
"	"	"	36	2	1	2	2	6	51	24	20	2	2	24	3	1	5	145	
"	"	"	33	"	1	"	"	1	25	8	40	6	"	33	2	2	"	118	
"	"	"	28	"	4	1	"	2	29	5	32	"	3	27	1	1	6	111	
"	"	"	11	"	"	"	"	"	19	"	9	"	1	6	"	2	1	38	
2	1	"	264	15	21	5	3	19	218	129	231	33	8	220	17	6	27	952	
"	"	"	36	3	"	"	1	1	48	11	32	4	2	18	4	"	1	125	
"	"	"	21	1	"	"	"	"	29	13	16	2	1	9	2	"	2	75	
"	"	"	14	1	1	"	"	"	21	4	6	1	1	10	"	"	"	45	
"	"	"	40	4	4	1	"	1	54	8	40	6	1	19	1	"	"	139	
1	"	"	34	2	3	"	"	1	46	7	25	3	"	17	3	3	"	110	
1	"	"	19	"	"	"	"	"	30	4	28	"	3	5	3	"	"	73	
1	"	"	25	"	2	"	"	2	25	2	29	2	2	11	3	"	1	79	
1	"	"	41	"	3	"	"	1	40	14	53	5	1	10	1	1	3	132	
"	"	"	43	3	1	"	"	"	66	18	28	5	"	6	3	"	3	133	
"	1	"	28	1	"	"	"	1	43	3	18	7	"	9	2	2	1	87	
4	1	"	301	15	14	1	1	7	402	84	275	35	11	114	22	6	11	998	
6	2	"	565	30	35	6	4	26	620	213	506	68	19	334	39	12	38	1950	

Tabel III (fortsat). Sognekommuner: A (fortsat). Valg til Sogneraadet af den

Tabl. III A (suite)

Sognekommunerne i <i>communes rurales dans les bailliages</i>	Antal Valg <i>élec- tions</i>	Antal valg- beret- tigede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		Antal Valg, ved hvilke Valg udgjorde <i>élections par votes</i>																
			Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valg- beretigede v. p. 100 <i>electeurs</i>	Under 10 pCt.																
					0-10 %	10 til under 20 pCt.	20 til under 30 pCt.	30 til under 40 pCt.	40 til under 50 pCt.	50 til under 60 pCt.	60 til under 70 pCt.	70 til under 80 pCt.	80-90 %								
Københavns Amtsrads-kreds ¹⁾	18	8667	4400	50,8	"	2	1	2	5	6	1	1									
Roskilde —	27	6218	2049	33,0	"	3	10	7	5	1	1	"									
Frederiksborg —	43	13150	4698	35,7	1	5	12	10	4	9	2	"									
Holbæk —	57	16645	6383	38,3	2	5	13	12	8	9	7	1									
Sorø —	58	13557	5772	42,6	"	3	9	17	13	7	5	3									
Præstø —	67	17289	8594	49,7	"	3	2	11	18	24	2	5									
Bornholms —	15	3889	992	25,5	"	6	6	"	"	3	"	"									
Maribo —	65	15070	5408	35,9	"	4	20	14	15	6	5	1									
Svendborg —	70	17595	6395	36,3	1	13	13	12	5	13	10	1									
Odense —	47	10580	4592	43,4	"	3	6	12	12	9	2	3									
Assens —	29	6362	2664	41,9	"	1	6	8	7	4	2	"									
Øerne <i>îles...</i>	496	129022	51947	40,3	4	48	98	105	92	91	37	15									
Vejle Amtsrads-kreds	63	15210	6910	45,4	"	"	5	14	16	20	5	2									
Skanderborg —	37	10511	5275	50,2	"	1	1	5	8	13	6	3									
Aarhus —	36	8093	4830	59,7	"	"	"	2	6	9	11	7									
Randers —	72	15906	7107	44,7	"	2	8	19	17	14	9	2									
Aalborg —	64	14464	6235	43,1	"	"	4	25	19	7	3	4									
Hjørring —	54	15025	6763	45,0	"	"	8	14	10	9	7	4									
Thisted —	51	10521	4972	47,3	"	1	5	11	12	12	6	3									
Viborg —	76	16550	7506	45,4	"	2	10	16	21	14	7	5									
Ringkøbing —	81	16137	7712	47,8	"	"	12	12	21	19	12	5									
Ribe —	53	12988	6119	47,1	"	1	5	12	15	13	3	2									
Jylland <i>Jutland...</i>	587	135405	63429	46,8	"	7	58	130	145	130	69	37									
Tilsammen <i>total...</i>	1083	264427	115376	43,6	4	55	156	235	237	221	106	52									

1) Uden Dragør paa Grund af denne Kommunes særlige kommunale Forfatning. Ved Valget af By

2) Se Noten Side 12.

almindelige Vælgerklasse. 3. Valgene i 1900 og 1903 under eet²).

3. *Élections décbr. 1900 et décbr. 1903.*

deltagelsen				De valgte Fordeling efter Erhverv																	
donnés				<i>profession des élus</i>																	
80 til under 90 pCt. 80-90 %	90 til under 100 pCt. 90-100 %	100 pCt. 100 %	I alt total	Immaterielle Erhverv undtagen Skolelærere product. immatérielle savoy enseignement	Skolelærere instituteurs	Godsejere grands propriétaires	Proprietærer propriétaires	Forpagtere fermiers	Gaardmænd, Gaard- fæstere, Gaardbestyrere gros paysans	Parcellister, Boelsmænd petits paysans	Husmænd journaliers à maison	Handlende commerçants	Møllere mouliniers	Haandværkere artisans	Fiskere pêcheurs	Arbeidsmænd ouvriers	Andre autres	I alt total			
"	"	"	18	5	2	"	"	"	18	"	5	11	"	18	1	1	5	66			
"	"	"	27	1	"	2	"	1	29	9	21	4	3	25	"	1	2	98			
"	"	"	43	8	1	"	1	4	40	40	21	5	1	29	8	1	7	166			
"	"	"	57	1	8	2	1	3	31	49	50	6	"	36	2	"	5	194			
"	1	"	58	3	3	1	"	7	38	41	51	3	2	38	2	"	3	192			
2	"	"	67	7	5	"	"	2	22	22	75	14	3	59	3	4	8	224			
"	"	"	15	"	1	"	"	5	16	15	2	3	2	6	1	"	"	51			
"	"	"	65	4	2	4	4	8	105	38	33	3	3	42	3	1	5	255			
2	"	"	70	5	2	1	"	3	67	13	75	10	2	64	3	2	7	254			
"	"	"	47	"	5	2	"	3	75	7	44	1	3	36	1	1	13	191			
"	1	"	29	1	"	1	"	1	52	"	21	1	4	16	"	2	3	102			
4	2	"	496	35	29	13	6	37	493	234	398	61	23	369	24	13	58	1793			
1	"	"	63	3	"	"	2	4	101	20	44	4	4	32	4	"	2	220			
"	"	"	37	1	1	1	1	1	42	23	31	3	1	20	2	"	6	133			
1	"	"	36	1	2	1	1	1	41	9	24	8	1	26	2	1	8	126			
"	1	"	72	4	6	1	"	3	108	16	53	13	4	33	2	"	2	245			
2	"	"	64	2	4	"	"	3	97	14	54	4	2	25	3	3	1	212			
1	1	"	54	1	1	"	"	2	71	6	82	3	6	11	3	"	8	194			
1	"	"	51	3	2	"	"	3	55	2	59	6	4	16	8	"	1	159			
1	"	"	76	1	4	"	"	3	83	32	88	8	1	20	1	1	3	245			
"	"	"	81	3	2	"	"	2	131	23	69	8	"	12	4	"	5	259			
1	1	"	53	1	1	"	"	1	91	8	36	9	"	14	2	2	6	171			
8	3	"	587	20	23	3	4	23	820	153	540	66	23	209	31	7	42	1964			
12	5	"	1083	55	52	16	10	60	1313	387	938	127	46	578	55	20	100	3757			

forstander i Marts 1904 var Vælgerantallet 349, af hvilke 85 (24,4 pCt.) afgave Stemme.

Tabel III (fortsat). Sognekommuner: B. Valg til Sogneraadet af
Tableau III B. Communes rurales: élections commu-

Sognekommunerne i <i>communes rurales dans les bailliages</i>	Antal Valg <i>élections</i>	Antal valg- beret- tagede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		Antal Valg, ved hvilke Valg- udgjorde <i>élections par votes</i>									
			Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valg- berettede v. p. 100 <i>électeurs</i>	Antal pCt.									
					Under 10 pCt. 0—10 %	10 til under 20 pCt. 10—20 %	20 til under 30 pCt. 20—30 %	30 til under 40 pCt. 30—40 %	40 til under 50 pCt. 40—50 %	50 til under 60 pCt. 50—60 %	60 til under 70 pCt. 60—70 %	70 til under 80 pCt. 70—80 %		
Københavns Amtsrads-kreds	8	827	482	58,3	"	"	1	1	2	1	3	"		
Roskilde —	14	690	376	54,5	"	"	2	"	1	7	2	2		
Frederiksborg —	24	1375	758	55,1	"	"	"	4	4	5	6	2		
Holbæk —	32	1720	950	55,2	"	1	1	1	7	12	2	4		
Sorø —	31	1490	961	64,5	"	"	"	1	1	9	9	4		
Præstø —	42	2260	1432	63,4	"	"	"	3	2	11	9	8		
Bornholms —	9	444	202	45,5	"	"	1	2	1	5	"	"		
Maribo —	36	1783	1000	56,5	"	"	1	4	6	9	7	2		
Svendborg —	33	1568	849	54,1	"	1	3	4	3	10	4	3		
Odense —	28	1123	767	68,3	"	"	"	3	2	5	3	9		
Assens —	11	482	252	52,3	"	"	"	"	7	2	1	"		
Øerne <i>iles...</i>	268	13762	8029	58,3	"	2	9	23	36	76	46	34		
Vejle Amtsrads-kreds	34	1613	1113	69,0	"	"	"	1	2	6	5	11		
Skanderborg —	19	1134	801	70,6	"	"	"	"	1	3	2	6		
Aarhus —	14	542	385	71,0	"	"	"	"	1	3	4	1		
Randers —	40	1790	991	55,3	"	"	1	2	9	4	11	5		
Aalborg —	34	1542	982	63,7	"	"	"	3	3	7	9	7		
Hjørring —	19	1140	724	63,5	"	"	"	"	2	2	8	2		
Thisted —	25	1049	660	62,9	"	"	"	"	5	4	6	3		
Viborg —	43	1883	1233	65,5	"	"	"	2	4	9	6	15		
Ringkøbing —	43	1573	1051	66,8	"	"	"	1	3	7	6	13		
Ribe —	28	1199	857	71,4	"	"	"	"	"	3	9	6		
Jylland <i>Jutland...</i>	299	13465	8797	65,3	"	"	1	9	30	48	66	69		
Tilsammen <i>total...</i>	567	27227	16826	61,8	"	2	10	32	66	124	112	103		

1) Se Noten Side 12.

den højestbeskattede Vælgerklasse. 1. Valgene i Decbr. 1900¹⁾.
nales à cens électoral. 1. Élections décbr. 1900.

deltagelsen <i>donnés</i>				De valgte Fordeling efter Erhverv <i>profession des élus</i>														
80 til under 90 pCt. 80—90 %	90 til under 100 pCt. 90—100 %	100 pCt. 100 %	I alt <i>total</i>	Immaterielle Erhverv undtagen Skolelærere product. immatérielle sans enseignement	Skolelærere <i>maîtres</i>	Godejere <i>grands propriétaires</i>	Proprietærer <i>propriétaires</i>	Forpagtere <i>fermiers</i>	Gaardmænd, Gaard- fæstere, Gaardbestyrere <i>grands paysans</i>	Parcellister, Boelismænd <i>petits paysans</i>	Husmænd <i>journaliers à maison</i>	Handlende <i>commerçants</i>	Møllere <i>mouliniers</i>	Haandværkere <i>artisans</i>	Fiskere <i>pêcheurs</i>	Arbejdsmænd <i>ouvriers</i>	Andre <i>autres</i>	I alt <i>total</i>
"	"	"	8	2	"	"	1	"	28	"	"	5	"	1	"	"	1	38
"	"	"	14	1	"	"	"	8	48	2	"	"	2	1	"	"	4	66
3	"	"	24	3	"	"	2	4	81	10	"	2	1	6	"	"	2	111
2	2	"	32	"	1	"	4	9	110	8	1	1	4	1	"	"	2	141
6	1	"	31	2	1	1	1	9	106	4	1	1	1	"	"	"	4	131
6	3	"	42	"	"	"	1	19	149	6	1	"	1	"	"	"	4	181
"	"	"	9	"	1	"	1	"	32	4	"	"	"	"	"	"	1	39
4	2	1	36	1	2	1	7	8	149	5	1	"	2	1	"	"	2	179
2	3	"	33	"	1	2	2	5	123	4	7	"	4	1	"	"	2	151
4	2	"	28	1	1	1	4	3	127	"	1	"	2	"	"	"	"	140
"	1	"	11	1	1	1	1	2	41	"	2	"	1	"	"	"	"	50
27	14	1	268	11	8	6	24	67	994	43	14	9	18	11	"	"	22	1227
5	2	2	34	"	1	"	3	2	134	1	6	1	4	1	"	"	1	154
5	1	1	19	"	"	"	3	2	76	3	1	"	1	"	"	"	2	88
1	3	1	14	"	"	"	1	"	55	"	"	1	1	1	"	"	"	59
6	2	"	40	2	1	2	1	3	162	3	2	"	1	"	"	"	"	177
2	3	"	34	1	"	"	4	5	119	3	1	3	2	"	"	"	2	140
4	"	1	19	"	1	"	4	4	71	"	6	2	2	"	1	"	2	93
6	1	"	25	"	1	1	3	2	88	"	2	3	"	2	"	"	1	103
5	1	1	43	1	"	3	1	1	157	6	3	1	2	2	"	"	2	179
7	5	1	43	1	2	"	2	"	151	"	6	5	1	3	"	"	4	175
9	1	"	28	1	1	"	4	1	96	"	3	"	2	1	"	"	3	112
50	19	7	299	6	7	6	26	20	1109	16	30	16	16	10	1	"	17	1280
77	33	8	567	17	15	12	50	87	2103	59	44	25	34	21	1	"	39	2507

Tabel III (fortsat). Sognekommuner: B (fortsat). Valg til Sogneraadet af

Tabl. III B (suite).

Sognekommunerne i <i>communes rurales dans les bailliages</i>	Antal Valg <i>elec- tions</i>	Antal valg- beret- tagede <i>elec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		Antal Valg, ved hvilke Valg- udgjorde <i>elections par votes</i>							
			Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valg- berettede v. p. 100 <i>electeurs</i>	Under 10 pCt.							
					0-10 %	10 til under 20 pCt. 10-20 %	20 til under 30 pCt. 20-30 %	30 til under 40 pCt. 30-40 %	40 til under 50 pCt. 40-50 %	50 til under 60 pCt. 50-60 %	60 til under 70 pCt. 60-70 %	70 til under 80 pCt. 70-80 %
Københavns Amdsraadskreds	10	838	506	60,4	"	"	"	"	2	3	3	2
Roskilde —	13	604	370	61,2	"	"	"	1	1	2	4	4
Frederiksborg —	19	1211	627	51,8	"	"	1	3	4	3	4	2
Holbæk —	25	1620	878	54,2	"	"	"	7	1	6	6	4
Sorø —	27	1235	805	65,1	"	"	"	"	2	11	4	3
Præstø —	25	1212	756	62,3	"	"	"	"	4	6	7	3
Bornholms —	6	335	182	54,3	"	"	"	"	2	2	"	1
Maribo —	29	1237	717	58,0	"	"	1	2	5	6	7	4
Svendborg —	37	2074	1160	55,9	"	"	2	3	5	12	9	1
Odense —	19	1039	586	56,4	"	"	"	2	3	3	7	2
Assens —	18	886	558	62,9	"	"	"	3	1	3	4	4
Øerne <i>iles...</i>	228	12291	7145	58,1	"	"	4	21	30	57	55	30
Vejle Amdsraadskreds	29	1452	948	65,3	"	"	"	1	3	6	7	3
Skanderborg —	18	1015	679	66,8	"	"	"	1	2	2	3	5
Aarhus —	22	1110	751	67,6	"	"	"	"	1	3	3	11
Randers —	32	1399	895	63,9	"	"	"	"	3	7	14	3
Aalborg —	30	1413	883	62,5	"	"	"	1	3	3	10	8
Hjørring —	35	1996	1327	66,4	"	"	"	1	1	11	7	5
Thisted —	26	1067	708	66,3	"	"	"	2	1	3	6	6
Viborg —	33	1516	1033	68,1	"	"	1	1	2	6	7	8
Ringkøbing —	38	1716	1228	71,5	"	"	"	1	4	7	1	9
Ribe —	25	1458	939	64,4	"	"	"	1	1	5	8	4
Jylland <i>Jutland...</i>	288	14142	9391	66,4	"	"	1	9	21	53	66	62
Tilsammen <i>total...</i>	516	26433	16536	62,6	"	"	5	30	51	110	121	92

. 1) Se Noten Side 12.

den højestbeskattede Vælgerklasse. 2. Valgene i Decbr. 1903¹).

2. *Élections décbr. 1903.*

deltagelsen <i>donnés</i>				De valgte Fordeling efter Erhverv <i>profession des élus</i>														
80 til under 90 pCt. 80—90 %	90 til under 100 pCt. 90—100 %	100 pCt. 100 %	I alt <i>total</i>	Immaterielle Erhverv undtagen Skolelærere <i>product. immatérielle sans enseignement</i>	Skolelærere <i>instituteurs</i>	Godejere <i>grands propriétaires</i>	Proprietærer <i>propriétaires</i>	Forpagtere <i>fermiers</i>	Gaardmænd, Gaard- fæstere, Gaardbestyrere <i>gros paysans</i>	Parellister, Boelismænd <i>petits paysans</i>	Husmænd <i>journaliers à maison</i>	Handlende <i>commerçants</i>	Møllere <i>mouliniers</i>	Haandværkere <i>artisans</i>	Fiskere <i>pêcheurs</i>	Arbejdsmand <i>ouvriers</i>	Andre <i>autres</i>	I alt <i>total</i>
"	"	"	10	"	1	"	4	2	35	"	"	2	"	3	"	"	"	47
1	"	"	13	"	"	"	1	1	51	2	1	"	"	"	"	"	1	57
2	"	"	19	"	"	1	1	1	79	4	1	1	2	2	"	"	2	94
1	"	"	25	"	1	"	2	3	87	6	2	1	1	3	"	"	2	108
4	3	"	27	1	1	3	2	6	95	5	"	1	2	1	"	"	2	119
4	1	"	25	4	"	3	"	1	90	5	"	"	1	4	"	"	1	109
1	"	"	6	"	"	"	"	"	25	"	"	1	"	"	"	"	"	26
4	"	"	29	2	"	1	3	6	109	5	1	"	2	5	1	"	1	136
3	1	1	37	2	1	"	1	5	139	2	6	4	3	4	"	"	5	172
1	1	"	19	2	"	"	4	2	86	"	3	"	1	1	"	"	"	99
2	1	"	18	"	"	"	"	1	76	"	4	1	"	"	"	"	"	82
23	7	1	228	11	4	8	18	28	872	29	18	11	12	23	1	"	14	1049
5	4	"	29	1	1	"	9	1	104	3	8	5	1	"	"	"	1	134
3	2	"	18	"	1	"	"	4	70	"	2	3	1	"	"	"	1	82
2	1	1	22	1	"	"	3	1	88	"	2	"	"	4	"	"	4	103
4	1	"	32	1	1	1	5	1	120	5	2	1	"	1	1	"	"	139
4	"	1	30	1	1	2	2	1	125	"	"	"	"	1	"	"	"	133
6	4	"	35	1	"	2	3	4	136	"	9	5	"	1	"	"	"	161
4	1	3	26	"	1	"	2	1	96	2	2	1	"	1	"	"	"	106
5	3	"	33	2	"	2	1	4	114	5	3	5	"	2	"	1	"	139
11	4	1	38	5	3	"	2	"	126	1	15	6	1	5	"	"	1	165
2	3	1	25	4	3	"	1	2	85	2	9	2	2	1	1	"	2	114
46	23	7	288	16	11	7	28	19	1064	18	52	28	5	16	2	1	9	1276
69	30	8	516	27	15	15	46	47	1936	47	70	39	17	39	3	1	23	2325

Tabel III (fortsat). Sognekommuner: B (fortsat). Valg til Sogneraadet af den
Tabl. III B (suite).

Sognekommunerne i <i>communes rurales dans les bailliages</i>	An- tal Valg <i>élec- tions</i>	Antal valg- beret- tigede <i>élec- teurs</i>	Afgivne Stemmer <i>votes</i>		Antal Valg, ved hvilke Valg- udgjorde <i>élections par votes</i>							
			Antal <i>nombre</i>	i pCt. af de valg- berettede v. 100 <i>électeurs</i>	Antal Valg, ved hvilke Valg- udgjorde <i>élections par votes</i>							
					Under 10 pCt. 0—10 %	10 til under 20 pCt. 10—20 %	20 til under 30 pCt. 20—30 %	30 til under 40 pCt. 30—40 %	40 til under 50 pCt. 40—50 %	50 til under 60 pCt. 50—60 %	60 til under 70 pCt. 60—70 %	70 til under 80 pCt. 70—80 %
Københavns Amsraadskreds	18	1665	988	59,3	"	"	1	1	4	4	6	2
Roskilde —	27	1294	746	57,7	"	"	2	1	2	9	6	6
Frederiksborg —	43	2586	1385	53,6	"	"	1	7	8	8	10	4
Holbæk —	57	3340	1828	54,7	"	1	1	8	8	18	8	8
Sorø —	58	2725	1766	64,3	"	"	"	1	3	20	13	7
Præstø —	67	3472	2188	63,0	"	"	"	3	6	17	16	11
Bornholms —	15	779	384	49,3	"	"	1	2	3	7	"	1
Maribo —	65	3020	1717	56,9	"	"	2	6	11	15	14	6
Svendborg —	70	3642	2009	55,2	"	1	5	7	8	22	13	4
Odense —	47	2162	1353	62,6	"	"	"	5	5	8	10	11
Assens —	29	1368	810	59,2	"	"	"	3	8	5	5	4
<i>Øerne îles...</i>	496	26053	15174	58,2	"	2	13	44	66	133	101	64
Vejle Amsraadskreds	63	3065	2061	67,2	"	"	"	2	5	12	12	14
Skanderborg —	37	2149	1480	68,9	"	"	"	1	3	5	5	11
Aarhus —	36	1652	1136	68,8	"	"	"	"	2	6	7	12
Randers —	72	3189	1886	59,1	"	"	1	2	12	11	25	8
Aalborg —	64	2955	1865	63,1	"	"	"	4	6	10	19	15
Hjørring —	54	3136	2051	65,4	"	"	"	1	3	13	15	7
Thisted —	51	2116	1368	64,7	"	"	"	2	6	7	12	9
Viborg —	76	3399	2266	66,7	"	"	1	3	6	15	13	23
Ringkøbing —	81	3289	2279	69,3	"	"	"	2	7	14	7	22
Ribe —	53	2657	1796	67,6	"	"	"	1	1	8	17	10
<i>Jylland Jutland...</i>	587	27607	18188	65,9	"	"	2	18	51	101	132	131
<i>Tilsammen total...</i>	1083	53660	33362	62,3	"	2	15	62	117	234	233	195

¹⁾ Se Noten Side 12.

højestbeskattede Vælgerklasse. 3. Valgene i 1900 og 1903 under eet¹⁾.

3. *Élections décbr. 1900 et décbr. 1903.*

deltagelsen <i>donnés</i>				De valgte Fordeling efter Erhverv <i>profession des élus</i>															
80 til under 90 pCt. 80-90 %	90 til under 100 pCt. 90-100 %	100 pCt. 100 %	I alt <i>total</i>	Immaterielle Erhverv unctagen Skolelærere <i>product. immodérâle sauf enseignement</i>	Skolelærere <i>instituteurs</i>	Godsejere <i>grands propriétaires</i>	Proprietærer <i>propriétaires</i>	Forpagtere <i>fermiers</i>	Gaardmænd, Gaard- fæstere, Gaardbestyrere <i>gras paysans</i>	Parcellister, Boelismænd <i>petits paysans</i>	Husmænd <i>journaliers à maison</i>	Handlende <i>commerçants</i>	Møllere <i>mouliniers</i>	Haandværkere <i>artisans</i>	Fiskere <i>pêcheurs</i>	Arbejdsmænd <i>ouvriers</i>	Andre <i>autres</i>	I alt <i>total</i>	
"	"	"	18	2	1	"	5	2	63	"	"	7	"	4	"	"	1	85	
1	"	"	27	1	"	"	1	9	99	4	1	"	2	1	"	"	5	123	
5	"	"	43	3	"	1	3	5	160	14	1	3	3	8	"	"	4	205	
3	2	"	57	"	2	"	6	12	197	14	3	2	5	4	"	"	4	249	
10	4	"	58	3	2	4	3	15	201	9	1	2	3	1	"	"	6	250	
10	4	"	67	4	"	3	1	20	239	11	1	"	2	4	"	"	5	290	
1	"	"	15	"	1	"	1	"	57	4	"	1	"	"	"	"	1	65	
8	2	1	65	3	2	2	10	14	258	10	2	"	4	6	1	"	3	315	
5	4	1	70	2	2	2	3	10	262	6	13	4	7	5	"	"	7	323	
5	3	"	47	3	1	1	8	5	213	"	4	"	3	1	"	"	"	239	
2	2	"	29	1	1	1	1	3	117	"	6	1	1	"	"	"	"	132	
50	21	2	496	22	12	14	42	95	1866	72	32	20	30	34	1	"	36	2276	
10	6	2	63	1	2	"	12	3	238	4	14	6	5	1	"	"	2	288	
8	3	1	37	"	1	"	3	6	146	3	3	3	2	"	"	"	3	170	
3	4	2	36	1	"	"	4	1	143	"	2	1	1	5	"	"	4	162	
10	3	"	72	3	2	3	6	4	282	8	4	1	1	1	1	"	"	316	
6	3	1	64	2	1	2	6	6	244	3	1	3	2	1	"	"	2	273	
10	4	1	54	1	1	2	7	8	207	"	15	7	2	1	1	"	2	254	
10	2	3	51	"	2	1	5	3	184	2	4	4	"	3	"	"	1	209	
10	4	1	76	3	"	5	2	5	271	11	6	6	2	4	"	1	2	318	
18	9	2	81	6	5	"	4	"	277	1	21	11	2	8	"	"	5	340	
11	4	1	53	5	4	"	5	3	181	2	12	2	4	2	1	"	5	226	
96	42	14	587	22	18	13	54	39	2173	34	82	44	21	26	3	1	26	2556	
146	63	16	1083	44	30	27	96	134	4039	106	114	64	51	60	4	1	62	4832	

Bemærkninger til foranstaaende Tabeller.

Remarques sur les tableaux précédents.

Indtil for faa Aar siden fandtes der ingen samlede, talmæssige Oplysninger om kommunale Valg her i Landet. Kun for Københavns og Frederiksbergs Vedkommende vare Oplysninger til Stede i fyldigt Omfang og let tilgængelige; for Provinskøbstæderne forelaa enkelte spredte — til Dels gamle — Data, der vare indsamlede ad privat Vej; for Sognekommunerne fandtes slet ingen Oplysninger.

For at raade Bod paa denne Mangel blev det ved Indenrigsministeriets Cirkulære af 30. Novbr. 1899 paalagt de kommunale Bestyrelser gennem Amterne at indsende til Bureauet Oplysninger om By- og Sogneraadvalg (om Antallet af Vælgere, Antallet af dem, der havde udøvet deres Stemmeret, de valgte Navn og Livsstilling). Efterhaanden som Indberetningerne indkom til Bureauet, blev de foreløbige Resultater offentliggjorte i «Statistisk Aarbog» (VI, VII og VIII). Med Sogneraadvalgene i Decbr. 1903 er en hel Valgturnus afsluttet for samtlige Kommuner, saa at der nu haves Oplysning om det sidste Valg af begge Vælgerklasser i alle Kommuner i Landet. Herom indeholder Tabelafdelingen udførlige Oplysninger, i Tabel I for København, i Tabel II for hver Købstad og Handelsplads for sig og i Tabel III for Sognekommunerne under eet inden for hver Amtsraadskreds.

Til Forklaring ved Tabellernes Brug skal man først give et kort Resumé af de vigtigste Regler om de kommunale Valg.

Ifølge Loven om Valg af Borgerrepræsentanter i Staden København af 23. Decbr. 1865 vælges der hvert Aar 6 Borgerrepræsentanter, hvis Funktionstid er 6 Aar. Valgret til Borger-

repræsentationen har enhver mandlig Beboer af Staden, som er 25 Aar gammel, som ved den sidste Skatteansættelse har været ansat til at svare Indkomstskat til Kommunen af en Skatteindtægt af mindst 400 Kr., hvad der svarer til en aarlig Indtægt af 1000 Kr., og som i øvrigt opfylder Betingelserne for at have Valgret til Folketinget.

Ifølge Lovene af 3. April 1900 om Indlemmelserne i Københavns Kommune af Valby-Distriktet (fra $\frac{1}{1}$ 1901), af Brønshøj-Distriktet (fra $\frac{1}{1}$ 1901) og af Sundbyerne (fra $\frac{1}{1}$ 1902) valgtes der i hvert af de tre Distrikter forinden Indlemmelserne to dér boende Mænd til at indtræde i Københavns Borgerrepræsentation. Ved Valgene skulde Reglerne i Lov af 6. Juli 1867 om Landkommunernes Styrelse (se nedenfor) følges, saaledes at der altsaa i hvert af Distrikterne foretoges Valg af hver af de to Vælgerklasser. Valgene gælde for 6 Aar. De heromhandlende Bestemmelser skulde revideres inden 6 Aar, efter at Indlemmelserne have fundet Sted.

I Loven om Købstadkommunernes Styrelse af 26. Maj 1868 er der givet Regler om Valgene til Byraadet. Antallet af dettes valgte Medlemmer, hvis Tal altid skal være ulige, ikke under 7 og ikke over 19, bestaar af to Dele, af hvilke den ene Del er 1 større end den anden. Til den større Del ere de af Kommunens mandlige Beboere paa 25 Aar og derover valgberettigede, som i øvrigt opfylde Valgrets-betingelserne til Folketinget, og som i det forud for Valget gaaende Kalenderaar have været bosatte i og svaret direkte Skat til Kommunen. Den mindre Del vælges af den Femtedel af Kommunens valgberettigede, som i det forud for Valget gaaende Kalenderaar har udredet det største direkte Skattebeløb til Kommunen, for saa vidt denne Femtedel tilsammen har svaret i det mindste to Tredjedele af Kommunens samtlige Skatter; i modsat Fald maa der medtages som «højestbeskattede» af de øvrige fire Femtedele saa mange, at to Tredjedele af Skattebeløbet naas. Er der i det paagældende Kalenderaar udredt et lige Bidrag af flere, og det bliver nødvendigt at medtage nogen af disse for at naa den ovennævnte Femtedel af Vælgerne eller

de to Tredjedele af Skattebeløbet, blive de alle at medtage. Byraadsvalgene gælde for 6 Aar. Hvert tredje Aar foretages vekselvis Valg af den større og den mindre Del af Raadets Medlemmer.

For de 3 Handelspladser, Frederiksberg, Frederiksværk og Marstal, gælde i alt væsentligt de samme Bestemmelser som i Provinskøbstæderne; dog skal bemærkes, at der her ikke kræves Indfødsret som Betingelse for Valgret.

I Lov om Landkommunernes Styrelse af 6. Juli 1867 gives Regler om Valgene til Sogneraadene. Sogneraadsmedlemmernes Antal deles ligesom Byraadsmedlemmernes i to Dele, af hvilke den ene er 1 større end den anden. Den mindre Del vælges af samtlige mandlige Beboere i Kommunen paa 25 Aar og derover, naar de i øvrigt opfylde Betingelserne for Valgret til Folketinget, og naar de i det foregaaende Kalenderaar under hvilken som helst Benævnelse have udredet Bidrag til Kommunen, hvad enten dette altsaa er Penge, Naturalier eller Arbejde. Den større Del vælges af den Femtedel af Kommunens ovenfor nævnte valgberettigede Beboere, som i det foregaaende Aar har udredet det højeste Bidrag til de paa Hartkorn og efter Formue og Lejlighed paalignede Kommuneafgifter. Dersom der i det foregaaende Aar er udredet et lige Bidrag af flere af Kommunens Beboere, og det bliver nødvendigt at medtage nogen af disse for at naa den omtalte Femtedel, medtages de alle. — I Modsætning til, hvad der er Tilfældet ved Byraadsvalgene, er det altsaa de højestbeskattede, som vælger den større Del, den almindelige Vælgerklasse, som vælger den mindre Del af Sogneraadets Medlemsantal. — Sogneraadvalgene gælde for 6 Aar; hvert tredje Aar afgaar vekselvis enten den større eller den mindre Del. Det blev i sin Tid afgjort ved Lodtrækning i hver enkelt Sognekommune, om den mindre eller den større Del skulde fratræde først.

For Dragør Kommune i Københavns Amt gælde særlige Valgregler.

1. København.

Resultaterne af Valgene til Borgerrepræsentationen i København i Aarene 1895—1904 ere anførte i Tabel I, S. 3.

Det ses af denne Tabel, at det samlede Vælgertal i Aaret 1904 udgjorde 45686¹⁾. I Løbet af den i Tabellen anførte Periode er Vælgertallet steget med over 19000 eller med 71,5 pCt. Det første Aar, i hvilket Borgerrepræsentantvalg afholdtes, 1867, udgjorde Vælgertallet omtrent 10000, og det er altsaa nu 4 à 5 Gange saa stort som for knap 40 Aar siden.

Denne stærke Stigning skyldes forskellige Aarsager. For en Del staar den naturligvis i Forbindelse med den i den sidste Menneskealder stedfundne stærke Forøgelse i Københavns Indbyggerantal. I Tiden mellem Folketællingerne 1. Febr. 1870 og 1. Febr. 1901 er Indbyggerantallet i København saaledes fordoblet; men i samme Tid er Vælgertallet 4-doblet, idet det er steget fra 10134 i 1870 til 41611 i 1901. Forøgelsen i Vælgertallet har altsaa været forholdsvis langt stærkere end den samtidige Befolkningsstiltvækst; dette fremgaar ogsaa af nedenstaaende Oversigt, der angiver Antallet af Vælgere i Folketællingsaarene 1870, 1880, 1890 og 1901 i Forhold dels til den samlede Befolkning, dels til Antallet af Mænd paa 25 Aar og derover.

	Antal Vælgere for hver 100 Ind- byggere	Antal Vælgere for hver 100 Mænd paa 25 Aar og derover
1870.....	5,6	23,1
1880.....	6,2	22,5
1890.....	7,1	31,5
1901.....	11,5	51,0

Det ses af disse Talrækker, at Vælgertallet har udgjort en stedse stigende Procentdel saavel af Befolkningen som Helhed som ogsaa — med en enkelt Undtagelse — af den mandlige Befolkning paa 25 Aar og derover. I 1870 var knap en Fjerdedel af Mændene paa over 25 Aar Vælgere; i 1901 var dette Tilfældet med over Halvdelen.

Befolkningsstiltvæksten alene forklarer altsaa ikke Forøgelsen i Vælgertallet. Som den anden Hovedaarsag skal nævnes, at der i

¹⁾ Her og i det følgende uden de indlemmede Distrikter.

den omhandlede Periode har fundet en betydelig Forøgelse Sted i den københavnske Befolknings Indtægter, saa at nu en langt større Del end tidligere har en aarlig Indtægt paa 1000 Kr. eller mere, hvad der jo er en af Betingelserne for Valgret. Saaledes udgjorde Antallet af Personer, der vare ansatte til en aarlig Indtægt paa mindst 1000 Kr., for hver 100 Indbyggere i 1870: 7,3 pCt., i 1880: 8,1 pCt., i 1890: 9,4 pCt. og i 1901 endog 16,4 pCt. Det er derhos ikke usandsynligt, at den stigende Interesse for kommunale Anliggender og den stærke Agitation, der fra de forskellige Partiers Side er udfoldet ved Borgerrepræsentantvalgene siden Midten 1880erne, kan have bevirket, at Folk, hvis Indtægt kun ligger lidt over 1000 Kr., nu ere mere tilbøjelige end før til at selvangive deres Indtægt for saaledes at blive optagne paa de kommunale Valgsteder.

Stiller man Antallet af Skatteydere med 1000 Kr. og derover (Kvinder og mindreaarige medregnede) i Forhold til Antallet af Vælgere i det følgende Aar, viser det sig, at lidt over tre Fjerdedele af Skatteyderne vare Vælgere, i 1870 nemlig 76,9 pCt., i 1880: 77,9 pCt., i 1890: 77,2 pCt., i 1895: 78,3 pCt. og i 1901: 77,9 pCt. Paa Grund af Indlemmelserne i 1901 og 1902 kan en tilsvarende Beregning ikke foretages for de sidste Aar.

Deltagelsen i Valgene er selvfølgelig meget forskellig i de forskellige Aar. I de i Tabellen S. 3 omhandlede Aar, 1895—1904, stemte i Regelen omkring de to Tredjedele af Vælgerne. I de nærmest foregaaende Aar, fra Midten af 1880erne til Midten af 1890erne, var Deltagelsen i Valgene noget mindre, varierende fra ca. 30 til ca. 50 pCt., men dog betydelig større end i hele den første Periode, fra 1867 til 1885, da Valgdeltagelsen var yderst ringe. Deler man hele Perioden i to lige store Dele, nemlig i Tiden 1867—1885 og 1886—1904, viser det sig, at den gennemsnitlige Valgdeltagelse i det første Tidsafsnit udgjorde 11,0 pCt., men i det sidste 57,8 pCt.

Denne store Forskel i Valgdeltagelsen i de to Perioder ses ogsaa af omstaaende Oversigt, der angiver Stemmeafgivningens Fordeling efter den procentvise Størrelse i hvert af Aarene i de to Perioder:

Valgdeltagelse:	Antal Aar	
	i Perioden 1867—1885	i Perioden 1886—1904
under 10 pCt.....	9	9
10—20 pCt.	9	9
20—30 —	1	1
30—40 —	3	3
40—50 —	4	4
50—60 —	2	2
60—70 —	3	3
70—80 —	6	6
Antal Aar...	19	19

De Aar, da over tre Fjerdedele af Vælgerne stemte, var 1898, da Valgdeltagelsen udgjorde 77,4 pCt., 1894 (76,9 pCt.) og 1896 (75,1 pCt.). — Færrest afgivne Stemmer var der i 1879, da kun 3,8 pCt. af Vælgerne stemte; derefter kommer 1878 med en Valgdeltagelse paa 4,5 pCt. og 1885 med 5,9 pCt.

Tabellen S. 3 giver udførlige Oplysninger om de valgte Fordeling efter Erhverv for hvert af Aarene 1895—1904. Her skal kun bemærkes, at af de i dette Tiaar valgte 73 Medlemmer var der 12 Fabrikanter eller større Industridrivende, 9 Haandværksmestre, 11 Haandværkssvende og 15 Handlende.

Valgene i de i København fra $\frac{1}{2}$ 1901 og $\frac{1}{2}$ 1902 indlemmede Distrikter afholdtes i Oktober 1900 og 1901 (se Noten til Tabellen S. 3). Det samlede Vælgerantal af den almindelige Vælgerklasse i de indlemmede Dele udgjorde 4501, hvoraf 1408 eller omtrent $\frac{1}{3}$ stemte. Valgdeltagelsen var størst i Valby-Distriktet. Vælgertallet af den højestbeskattede Vælgerklasse udgjorde 912, hvoraf 567 eller ca. 62 pCt. stemte, flest i Sundbyerne.

2. Købstæderne og Handelspladserne.

I Købstæderne afholdtes de sidste ordinære Byraadsvalg af den almindelige Vælgerklasse i Januar 1900, gældende for de følgende 6 Aar. Kun for de ny oprettede Købstæder, Esbjerg, Silkeborg, Løgstør og Nørresundby, samt for Handelspladserne Frederiksberg og Frederiksværk gælder en anden Valgperiode; her afholdtes de sidste Valg i 1902, medens den tredje Handelsplads,

Marstal, har Valgperiode fælles med Købstæderne. — Valgene af den højestbeskattede Vælgerklasse fandt derefter Sted i 1903 med de nævnte Undtagelser, hvor Valgene foretoges i 1899¹⁾).

Resultaterne af disse Valg ere for hver enkelt Købstad og Handelsplads meddelte i Tabelafdelingens Tabel II, hvor der tillige er anført Antallet af Skatteydere i Aarene 1899 og 1903.

Ved de sidste ordinære Byraadsvalg af den almindelige Vælgerklasse var det samlede Vælgertal 86191 eller 15,4 pCt. af Befolkningen og 71,9 pCt. af Antallet af Mænd paa 25 Aar og derover. I København vare de tilsvarende Tal en Del mindre, idet Vælgertallet — som ovenfor nævnt — her udgjorde 11,5 pCt. af den hele Befolkning og 51,0 pCt. af den voksne mandlige Befolkning; Forskellen hidrører selvfølgelig særlig fra den Omstændighed, at Valgretten i København er betinget af en aarlig Indtægt af 1000 Kr.

Samler man Byerne i Grupper efter Folkemængden, fordeler det sidst konstaterede Vælgertal sig — saavel absolut som i pCt. af den tilsvarende Befolkning — paa følgende Maade:

	Antal Vælgere	Vælgere i pCt. af den hele Befolkning
6 Byer med over 20000 Indb.	35166	14,5 pCt.
6 — — 10—20000 —	12008	15,3 —
10 — — 7—10000 —	12692	15,7 —
14 — — 4—7000 —	11042	16,1 —
38 — — under 4000 —	15283	17,3 —
I alt....	86191	15,4 pCt.

Det vil ses, at det forholdsvis Antal af Vælgere stiger, jo mindre Byerne ere. I de 6 Byer med over 20000 Indbyggere hver er saaledes af den hele Befolkning 14,5 pCt. valgberettigede, medens der i Smaabyerne (med under 4000 Indbyggere) er 17,3 pCt.,

¹⁾ Dog fandt Valget i Esbjerg, som ved Lov af 19. Marts 1898 oprettedes til Købstad fra 1. Jan. 1899, allerede Sted i 1898, samtidig med at der afholdtes Valg af den almindelige Vælgerklasse. De valgte Byraadsmedlemmer dannede derefter et foreløbigt Byraad indtil Udgangen af Aaret. Den større Del af Byraadets Medlemmer valgtes for Tiden indtil Udgangen af 1901, hvorefter nyt Valg foretoges i 1902, hvilket er medtaget i Tabel II A., medens der endnu ikke er foretaget nyt Valg af den højestbeskattede Vælgerklasse, hvorfor Valget i 1898 her er medtaget.

og herimellem ligge de øvrige Bygrubbers Forholdstal, saaledes at Bevægelsen er jævnt stigende med Byernes aftagende Størrelse.

Denne Overvægt i Vælgertallet for de smaa Byer hidrører fra forskellige Aarsager. Saaledes udstrækkes Skattepligten oftere til helt smaa Indtægter i de mindre end i de større Byer; endvidere spiller Befolkningens forskellige Alderssammensætning og Forholdet mellem Antallet af Mænd og Kvinder en stor Rolle. Det forholdsvise Antal Kvinder er i Regelen størst i de store Byer, og dette bidrager til, at Vælgertallet i Forhold til hele Befolkningen her bliver lavt. Dernæst øver det forskellige Omfang, hvori Fattighjælp ydes, ogsaa sin Indflydelse, og Fattighjælp spiller erfaringsmæssig en større Rolle i de store end i de smaa Byer. Endelig er det muligt, at ugunstige Arbejdsforhold i de store Byer kan have bevirket, at en Del valgberettigede (særlig enlige Personer) ere fraflyttede Kommunerne for at søge Arbejde andetsteds i Landet eller i Udlandet; dette gælder formentlig ikke i samme Omfang for de smaa Byers mere stabile Befolkning.

Ved Hjælp af de i Tabel II B meddelte Oplysninger om Antallet af de højestbeskattede Vælgere i Aaret 1903 (for Frederiksberg og Frederiksværk samt de nyoprettede Købstæder for Aaret 1899) og Oplysningerne om, hvor stort et Antal der er medtaget ud over en Femtedel af samtlige Vælgere, kan man beregne Antallet af Vælgere af den almindelige Vælgerklasse, og man er saaledes i Stand til at foretage en Sammenligning mellem Antallet af Vælgere af den almindelige Vælgerklasse i de to Aar 1900 (eller 1899) og 1903 (eller 1902), jfr. nedenstaaende Oversigt:

Antal Vælgere af den almindelige Vælgerklasse¹⁾:

	I Aaret 1900 (1899)	I Aaret 1903 (1902)	Aarlig Tilvækst- procent
6 Byer med over 20000 Indb.....	32956	37315	4,23 pCt.
6 — — 10—20000 —	11579	13249	4,59 —
10 — — 7—10000 —	12656	14306	4,17 —
14 — — 4— 7000 —	11042	11835	2,34 —
38 — — under 4000 —	15495	17283	3,71 —
I alt. . .	83728	93988	3,93 pCt.

¹⁾ Naar det her anførte Vælgertal for Aaret 1900 ikke stemmer overens med det S. 30 meddelte, hidrører dette fra, at man for de Byers Ved-

Det vil ses, at den gennemsnitlige aarlige Tilvækstprocent i Vælgertallet var 3,93 pCt.; størst var Tilvæksten i Byerne med 10—20000 Indbyggere (4,59 pCt.), medens den var mindst i Byerne af Størrelsen 4—7000 Indbyggere (2,34 pCt.). Forøgelsen har været en Del større end den aarlige Tilvækst i Bybefolkningen fra 1890 til 1901, som kun var 2,86 pCt.

Med Hensyn til Antallet af kommunale Vælgere i ældre Tid foreligger der kun faa og spredte Oplysninger. For Aarene ved Midten af 1890erne haves der dog ret fyldige, ad privat Vej indsamlede Oplysninger om kommunale Valg i Købstæderne og Handelspladserne¹⁾. Materialet er ikke komplet, idet der mangler Oplysninger fra en halv Snes af Købstæderne. For de Byer, hvorfra Oplysning foreligger, var Vælgertallet i de 3 Aar 1895, 1900 og 1903 henholdsvis 59776, 74128 og 82904.

I de 5 Aar 1895—1900 var Vælgernes aarlige Tilvækst 4,40 pCt., medens den i Tiden 1900—1903 var 3,80 pCt. Vælgernes Antal var saaledes stærkere stigende i den første end i den sidste Periode, hvad der formodentlig dels hidrører fra Folkemængdens hurtigere Vækst i 1890erne end i Tiden efter 1901, dels fra den Omstændighed, at ordinære Byraadsvalg skulde afholdes i 1900, hvilket sikkert har bidraget til, at Vælgerne have udvist større Agtpaagivenhed med Hensyn til Optagelse paa Valglisten.

I Tabelafdelingens Tabel II findes der for hver enkelt By Oplysning om Antallet af Skatteydere i Aarene 1899 og 1903. Disses Antal i hver Bygruppe i Aaret 1899 samt den Procentdel heraf, som Antallet af Vælgere af den almindelige Vælgerklasse udgjorde, fremgaar af omstaaende Oversigt:

kommende, hvor Valget af den almindelige Vælgerklasse fandt Sted i 1902, har benyttet de paa Grundlag af Tabel II B beregnede Vælgertal, medens omvendt de opgivne Vælgertal for disse Byer for Aaret 1902 ere opførte sammen med de beregnede Vælgertal for Aaret 1903.

¹⁾ Købstadforeningens Tidsskrift, 8. Aargang, 1897.

	Skatteydere 1899	Vælgere 1900 (1899)	Vælgere i pCt. af Skatteyderne
6 Byer med over 20000 Indb.	44475	32956	74,1 pCt.
6 — — 10—20000 —	19071	11579	60,7 —
10 — — 7—10000 —	20415	12656	62,0 —
14 — — 4—7000 —	18310	11042	60,3 —
38 — — under 4000 —	24103	15495	64,3 —
I alt.	126374	83728	66,2 pCt.

I Gennemsnit for alle Provinsbyerne var omtrent de to Tredjedele af Skatteyderne valgberettigede. I de største Byer var henimod de tre Fjerdedele af Skatteyderne Vælgere, i de øvrige Byer derimod kun lidt over 60 pCt. Det store Antal Vælgere i Forhold til Skatteyderne i de største Byer — hvilket for saa vidt overrasker, som man skulde tro, at Antallet af kvindelige Skatteydere maatte være forholdsvis større i disse — kan maaske sættes i Forbindelse med, at man i de store Byer ikke i den Grad som i de mindre har medtaget de ganske smaa Indtægter (hvis Indehavere ofte ikke ville fyldestgøre de øvrige Valgretsbetingelser) til kommunal Beskatning.

For Aaret 1895 haves Oplysning om Skatteydernes Antal i største Delen af Provinsbyerne¹⁾. Naar man for de Byers Vedkommende, for hvilke der for alle de tre Aar 1895, 1900 og 1903 foreligger Oplysning baade om Antallet af Skatteydere og om Antallet af Vælgere, undersøger Forholdet herimellem, viser det sig, at der for hver 100 Skatteydere fandtes:

i Aaret 1895:	63,7	Vælgere,
— 1900:	67,5	—
— 1903:	65,6	—

At Vælgertallet var størst i Aaret 1900, staar vistnok i Forbindelse med den ovenfor anførte Omstændighed, at der i dette Aar afholdtes Valg af den almindelige Vælgerklasse.

Valgdeltagelsen ved Valget af den almindelige Vælgerklasse i Aaret 1900 (eller 1902) fremgaar af omstaaende Oversigt:

¹⁾ Købstadforeningens Tidsskrift, anf. Sted.

	Antal Vælgere	Afgivne Stemmer	Af 100 Vælgere stemte
6 Byer med over 20000 Indb.....	35166	23233	66,1 pCt.
6 — — 10—20000 —	12008	7812	65,1 —
10 — — 7—10000 —	12692	8786	69,2 —
14 — — 4— 7000 —	11042	7679	69,5 —
38 — — under 4000 —	15283	9455	61,9 —
I alt....	86191	56965	66,1 pCt.

I alt stemte omtrent de to Tredjedele af samtlige valgberetigede (66,1 pCt.), færrest i de helt smaa Byer (med under 4000 Indbyggere); størst var Valgdeltagelsen i Byerne af Mellemstørrelsen (4—10000 Indbyggere), hvor over to Tredjedele af Vælgerne stemte, medens i Byerne med over 10000 Indbyggere henimod de to Tredjedele stemte. I alt stemte af Vælgerne i Byer med under 4000 Indbyggere 61,9 pCt., i Byer med over 4000 Indbyggere derimod 67,0 pCt. Ved Valget af den højestbeskattede Vælgerklasse var Forholdet det omvendte; her var Valgdeltagelsen nemlig større i de smaa end i de store Byer (se S. 39).

Fordeler man de enkelte Byer efter Valgdeltagelsesprocentens Størrelse, faas følgende Resultat:

	Store Byer (over 4000 Indb.)	Smaa Byer (under 4000 Indb.)	I alt
20—30 pCt.	1	2	3
30—40 —	2	3	3
40—50 —	1	2	3
50—60 —	5	10	15
60—70 —	11	10	21
70—80 —	13	7	20
80—90 —	5	4	9
I alt ...	36	38	74

I $\frac{4}{5}$ af de store Byer stemte over 60 pCt. af Vælgerne, i de smaa Byer havde kun lidt over Halvdelen en saa stor Valgdeltagelse. — De Byer, hvor Valgdeltagelsen var størst, vare:

	hvor	87,4 pCt. af Vælgerne stemte
Hobro,	—	87,4 — — — —
Frederiksværk,	—	87,1 — — — —
Silkeborg,	—	86,9 — — — —
Holbæk,	—	84,0 — — — —
Sorø,	—	84,0 — — — —
Varde,	—	83,9 — — — —
Skanderborg,	—	83,5 — — — —
Randers,	—	83,1 — — — —
Aarhus,	—	80,2 — — — —

Lavest var Valgdeltagelsen i Marstal (24,5 pCt.), Helsingør (27,8 pCt.) og Hasle (29,2 pCt.).

Antallet af Vælgere af den højestbeskattede Vælgerklasse i Aaret 1903 (for de ovenfor nævnte 6 Byer 1899 eller 1898), det beregnede Antal Vælgere af den almindelige Vælgerklasse i samme Aar samt den Procentdel, som Antallet af de højestbeskattede Vælgere udgjorde af det hele Antal Vælgere, fremgaar af nedenstaaende Oversigt, hvor man paa sædvanlig Vis har samlet Byerne i Grupper efter deres Størrelse:

	Antal Vælgere af den almindelige Vælgerklasse 1903	Antal Vælgere af den højestbeskattede Vælgerkl. 1903	De højestbeskattede Vælgere udgjorde i pCt. af samtlige Vælgere
6 Byer med over 20000 Indb.	35105	9125	26,0 pCt.
6 — — 10—20000 —	12820	4127	32,2 —
10 — — 7—10000 —	14270	4019	28,2 —
14 — — 4—7000 —	11835	3341	28,3 —
38 — — under 4000 —	17495	5948	34,0 —
I alt ...	91525	26560	29,0 pCt.

Antallet af højestbeskattede Vælgere skal jo mindst udgøre $\frac{1}{5}$ (20 pCt.) af samtlige Vælgere; som ovenstaaende Oversigt viser, udgjorde de i Gennemsnit mellem $\frac{1}{4}$ og $\frac{1}{3}$ (nemlig 29,0 pCt.), idet det samlede Vælgertal af den almindelige Vælgerklasse var 91525, medens Antallet af højestbeskattede Vælgere var 26560. I de mindste Byer (under 4000 Indbyggere) udgjorde de højestbeskattede Vælgere den højeste Procentdel, nemlig 34,0 pCt. eller over $\frac{1}{3}$ af det samlede Antal Vælgere, færrest var der i Byerne med over 20000 Indb., hvor de kun udgjorde lidt over $\frac{1}{4}$ (26,0 pCt.). Som Hovedregel kan det siges, at de højestbeskattede Vælgeres relative Antal gennemgaaende er størst i de mindre Byer; dette fremgaar ogsaa af omstaaende Tabel, som viser de enkelte Byers Fordeling efter den Procentdel, som de højestbeskattede Vælgere udgør af samtlige Vælgere af den almindelige Vælgerklasse:

	Store Byer (over 4000 Indb.)	Smaa Byer (under 4000 Indb.)	I alt
20 pCt. (= $\frac{1}{5}$)	3	3	6
over 20—30 pCt.	22	12	34
— 30—40 —	9	8	17
— 40—50 —	>	7	7
— 50—60 —	2	4	6
— 60—70 —	>	3	3
— 70—80 —	>	1	1
I alt ...	36	38	74

Det ses af disse Talrækker, at de højestbeskattede Vælgere udgjorde mere end 30 pCt. af samtlige Vælgere i knap en Tredjedel af de store Byer, men derimod i tre Femtedele af de smaa. — I 6 Byer, nemlig Vejle, Nakskov, Silkeborg, Maribo, Hobro og Bogense, har det ikke været nødvendigt at medtage flere end en Femtedel af Vælgerne for at faa to Tredjedele af Skattebeløbet repræsenteret. Naar endvidere i følgende 5 Byer: Aarhus, Esbjerg, Hjørring, Vordingborg og Sakskøbing, de højestbeskattede Vælgere udgjorde mere end en Femtedel af samtlige Vælgere, er Grunden den, at de overskydende have maattet medtages i Henhold til Bestemmelsen om, at naar der er udredet et lige Bidrag af flere, og det bliver nødvendigt at medtage nogen af disse for at naa Femtedelen, skulle de alle medtages. I alt er der saaledes 11 Byer, hvor den højestbeskattede Femtedel har udredet mindst $\frac{2}{3}$ af Kommunens samtlige Skatter; i alle de øvrige Byer har det været nødvendigt at medtage et større eller mindre Antal ud over Femtedelen for at naa denne Grænse. I 10 Byer er der medtaget saa mange, at de højestbeskattede Vælgere overskrider Halvdelen, og der er endog 3 Byer, hvor de højestbeskattede udgør over $\frac{2}{3}$ af samtlige Vælgere. Disse tre Byer ere Svaneke, hvor de højestbeskattede Vælgere udgør 76,1 pCt., Hasle, hvor de udgør 68,1 pCt., og Frederikssund, hvor de udgør 67,9 pCt. af Vælgerne af den almindelige Vælgerklasse. Fra en af de Byer, hvor de højestbeskattede Vælgere udgør en paafaldende stor Procentandel af samtlige Vælgere, oplyses det, at Grunden hertil er, at «Størstedelen af den resterende Tredjedel af Skatten betales af Ikke-Vælgere, idet der navnlig findes forholdsvis mange velstillede skatteydende Kvinder». Fra

en anden By angives Grunden at være, «at der i Kommunen findes forholdsvis faa store Skatteydere».

Til Sammenligning med tidligere Tid haves der for Aarene ved Midten af 1890erne tilsvarende Oplysninger for en mindre Del af Købstæderne¹⁾. Det viser sig, at der den Gang gjorde sig samme Forhold gældende, idet det i de allerfleste af de Byer, hvorfra Oplysning haves, var nødvendigt at medtage som højestbeskattede Vælgere flere end $\frac{1}{5}$ af samtlige Vælgere. Det samme gælder for de tre Byer, Aarhus, Aalborg og Helsingør, hvorfra man har tilsvarende Oplysninger fra 1870erne²⁾.

Med Hensyn til Størrelsen af det Skattebeløb, som er det mindste, der ved de sidste ordinære Byraadsvalg af den højestbeskattede Vælgerklasse udkrævedes for at høre til den højestbeskattede Femtedel af Vælgerne og til den højestbeskattede Vælgerklasse, henvises til de to sidste Kolonner i Tabelafdelingens Tabel II B, hvor der gives Oplysning herom for hver enkelt Købstad og Handelsplads. Beløbene ere meget varierende og gennemgaaende større i de store Byer end i de smaa. Nedenstaaende Oversigt viser det mindste Beløb, der i Gennemsnit udkrævedes for at høre til den højestbeskattede Vælgerklasse inden for hver Bygruppe:

	Kr.	Øre.
6 Byer med over 20000 Indb.	69	41
6 — — 10—20000 —	51	37
10 — — 7—10000 —	69	71
14 — — 4—7000 —	70	01
38 — — under 4000 —	54	64
Gennemsnit for samtlige 74 Byer ...	60	54

Som det ses, maatte man for at høre til den højestbeskattede Vælgerklasse i Gennemsnit svare mindst 60 Kr. 54 Øre i aarlig Kommuneskat, noget mere end i Midten af 1890erne, da det tilsvarende Beløb var 56 Kr. — I de smaa Byer (med under 4000 Indb.) udkrævedes der kun 54 Kr. 64 Øre, medens der i de store Byer (over 4000 Indb.) udkrævedes gennemsnitlig 66 Kr. 72 Øre som Mindstebeløb, altsaa 12 Kr. mere. — Fordeler man Byerne

¹⁾ Købstadforeningens Tidsskrift, anf. St.

²⁾ Falbe Hansen og Scharling. Danmarks Statistik, V, S. 321—22.

efter det Beløb, der i hver af dem var det mindste, der maatte svares for at blive højestbeskattet Vælger, faas følgende Tabel:

Mindste Skat, der udkrævedes for at blive højestbeskattet Vælger:

	Store Byer (over 4000 Indb.)	Smaa Byer (under 4000 Indb.)	I alt
10— 20 Kr.	»	1	1
20— 30 —	2	5	7
30— 40 —	1	7	8
40— 50 —	4	8	12
50— 60 —	6	3	9
60— 70 —	7	2	9
70— 80 —	7	3	10
80— 90 —	6	3	9
90—100 —	1	6	7
over 100 —	2	»	2
I alt...	36	38	74

Det ses heraf, at i knap $\frac{1}{5}$ af de store Byer var den laveste Ydelse, der var nødvendig for at høre til den højestbeskattede Vælgerklasse, under 50 Kr., medens i over Halvdelen af de smaa Byer 50 Kr. i Skat var tilstrækkelig. — De to Byer, hvor der udkrævedes mere end 100 Kr., var Hjørring (135 Kr.) og Varde (121 Kr. 50 Øre). De to Byer, hvor der krævedes det mindste Beløb, var Svaneke, hvor en Skatteydelse af kun 12 Kr. 16 Øre medførte den privilegerede Valgret, og Hasle, hvor Beløbet var 20 Kr. 38 Øre, men i disse to Byer udgør ogsaa Antallet af højestbeskattede Vælgere omkring tre Fjerdedele af samtlige Vælgere (jfr. foran).

Valgdeltagelsen ved Valget af den højestbeskattede Vælgerklasse i Aaret 1903 (eller 1899) fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

	Antal Vælgere	Afgivne Stemmer	Af 100 Vælgere stemte
6 Byer med over 20000 Indb.....	9125	4842	53,1 pCt.
6 — — 10—20000 —	4127	2143	51,9 —
10 — — 7—10000 —	4019	2483	61,8 —
14 — — 4— 7000 —	3341	2486	74,4 —
38 — — under 4000 —	5948	4002	67,3 —
I alt ...	26560	15956	60,1 pCt.

I alt stemte 60,1 pCt. af Vælgerne, hvad der er noget mindre end ved Valget af den almindelige Vælgerklasse, hvor omtrent $\frac{2}{3}$

af Vælgerne stemte. Inden for de enkelte Bygrupper var Valgdeltagelsen — i Modsætning til, hvad der var Tilfældet ved Valgene af den almindelige Vælgerklasse — størst i de mindste Byer. — For Byerne i Størrelsesgrupperne 4—7000 Indbyggere og under 4000 Indbyggere var den gennemsnitlige Valgdeltagelse større ved de højestbeskattedes Valg end ved Valget af den almindelige Vælgerklasse, medens det omvendte var Tilfældet i Byerne med over 7000 Indbyggere. — I 8 Byer stemte under Halvdelen af Vælgerne, i 12 Byer stemte mellem 50 og 60 pCt., i 19: 60—70 pCt., i 21: 70—80 pCt., i 11: 80—90 pCt. og i 3 Byer stemte over 90 pCt. af Vælgerne; disse 3 Byer ere Skanderborg, Silkeborg og Varde, hvor Valgdeltagelsen udgjorde henholdsvis 94,3, 91,1 og 90,9 pCt.

I Tabelafdelingen gives der for hver enkelt By specificeret Oplysning om de valgte Repræsentanters Erhverv. En summarisk Oversigt herover meddeles i nedenstaaende Tabel, hvor der tillige skelnes imellem, om Byraadsmedlemmerne ere valgte af den almindelige eller af den højestbeskattede Vælgerklasse:

	Valgte af den almindelige Vælgerklasse	Valgte af den højest- beskattede Vælgerklasse	I alt	
Gejstlige.....	1	1	2	0,3 pCt.
Lærere.....	23	11	34	4,3 —
Forskellige Embeds- og Bestillingsmænd	17	14	31	3,9 —
Læger.....	16	16	32	4,0 —
Sagførere.....	30	26	56	7,1 —
Redaktører.....	24	4	28	3,5 —
Andre immaterielle Erhverv.....	18	21	39	4,9 —
Fabrikanter og større industridrivende	35	34	69	8,7 —
Haandværksmestre ¹⁾	90	72	162	20,5 —
Haandværkssvende ¹⁾	22	„	22	2,8 —
Handlende.....	90	135	225	28,4 —
Værtshusholdere, Vognmænd.....	10	7	17	2,1 —
Landmænd.....	20	9	29	3,7 —
Fiskere.....	5	1	6	0,8 —
Arbejdsmænd.....	12	„	12	1,5 —
Andre.....	21	7	28	3,5 —
I alt ...	434	358	792	100,0 pCt.

¹⁾ Delingen mellem Haandværksmestre og Svende er usikker, da der ofte kun opgives Fagets Navn uden Tilføjelse af, om den paagældende er Mester eller Svend.

Det ses af disse Talrækker, at af de nuværende 792 Byraadsmedlemmer (bortset fra dem, der siden de ordinære Valg ere valgte ved Suppleringsvalg) ere 225 eller 28,4 pCt. Handlende, 184 (23,3 pCt.) Haandværkere (Mestre og Svende, jfr. Noten Side 39) og 69 (8,7 pCt.) Fabrikanter eller større Industridrivende. Sagførernes Antal er 56 eller 7,1 pCt.; Lærere, Læger og Redaktører have omtrent lige mange Repræsentanter (omkring 30 hver). Dernæst er der 29 Landmænd, 12 Arbejdsmænd og 6 Fiskere.

Fordeler man de valgte Medlemmer i større Erhvervsgrupper, viser det sig, at der er en ret stor Forskel i Erhvervsfordelingen for dem, der ere valgte af den almindelige og af den højestbeskattede Vælgerklasse (jfr. nedenstaaende Oversigt):

	Valgte af den almindelige Vælgerkl.		Valgte af den højestbeskat- tede Vælgerkl.
Immaterielle Erhverv	129	29,7 pCt.	93 26,0 pCt.
Fabrikanter, Haandværksmestre, Handlende.	215	49,5 —	241 67,3 —
Haandværkssvende, Fiskere, Arbejdsmænd..	39	9,0 —	1 0,3 —
Andre.....	51	11,8 —	23 6,4 —
I alt. .	434	100,0 pCt.	358 100,0 pCt.

Af de af de højestbeskattede valgte tilhørte altsaa de to Tredjedele den næringsdrivende Borgerstand, medens dette kun var Tilfældet med Halvdelen af den almindelige Vælgerklasses Repræsentanter. Omvendt var der af disse sidste 9 pCt., der var Haandværkssvende¹⁾, Fiskere eller Arbejdsmænd, medens de højestbeskattede kun valgte en enkelt af disse Erhverv. — Endelig skal nævnes, at af de 28 Redaktører, der ere Byraadsmedlemmer, ere de 24 valgte af den almindelige Vælgerklasse.

3. Sognekommunerne.

Tabelfdelingens Tabel III indeholder Oplysninger om de sidst afholdte Sogneraadvalg. Disse fandt i Almindelighed Sted i Decbr. 1900 og Decbr. 1903, idet der i de Kommuner, hvor Valg af den almindelige Vælgerklasse fandt Sted i Decbr. 1900, blev afholdt Valg af den højestbeskattede Vælgerklasse i Decbr. 1903, og om-

¹⁾ Jfr. dog Noten, S. 39.

vendt. Herfra er der dog adskillige Undtagelser. I en Del Sognekommuner er Valgperioden en anden, nemlig i de Kommuner, som ere oprettede senere end Landkommunalloven, samt i de tidligere slesvigske Distrikter, som ved Fredstraktaten i Wien 1864 henlagdes til Kongeriget. — Endvidere har man for de Kommuner, som ere delte efter det ordinære Valg i 1900, men før Valget i 1903, og hvor der derfor samtidig har været afholdt Valg af de to Vælgerklasser, medtaget begge disse Valg, men udskudt Valget i 1900. Dette er Grunden til, at Antallet af Valg af den almindelige Vælgerklasse i 1900 ikke nøjagtig er lig med Antallet af Valg af den højstbeskattede Vælgerklasse i 1903, og omvendt. Dog er Forskellen kun ringe, og man opnaar ved denne Fremgangsmaade, at man for samtlige nu eksisterende Kommuner faar alle de sidst afholdte Valg af begge Vælgerklasser med i Opgørelsen¹⁾.

Antallet af Valg af den almindelige Vælgerklasse i Aarene 1900 og 1903 (jfr. foran) samt Antallet af Vælgere og afgivne Stemmer i alle Landets Sognekommuner samt i de to Hovedlandsdeles, fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

		1900	1903	Tilsammen
Antal Valg	Øerne	232	264	496
	Jylland	286	301	587
	I alt...	518	565	1083
Antal valgberet- tigede	Øerne	58945	70077	129022
	Jylland	66476	68929	135405
	I alt...	125421	139006	264427
Afgivne Stemmer	Øerne	22744	29203	51947
	Jylland	31903	31526	63429
	I alt...	54647	60729	115376
Afgivne St. i pCt. af de valgberet- tigede	Øerne	38,6 pCt.	41,7 pCt.	40,3 pCt.
	Jylland	48,0 —	45,7 —	46,8 —
	I alt...	43,6 pCt.	43,7 pCt.	43,6 pCt.

Det ses af denne Oversigt, at det samlede Antal Vælgere i samtlige Sognekommuner udgjorde 264427, hvoraf 129022 paa

¹⁾ Dragør Kommune i Københavns Amt er dog, paa Grund af denne Kommunes særlige kommunale Forfatning, udeladt af Undersøgelsen.

Øerne og 135405 i Jylland. Stiller man Vælgertallet i Forhold til det tilsvarende Folketal d. 1. Febr. 1901, som paa det nærmeste falder sammen med Gennemsnittet af de to Tidspunkters Folketal, viser det sig, at paa Øerne var 18,6 pCt. af Befolkningen Vælgere, i Jylland kun 17,0 pCt., medens Gennemsnittet for samtlige Sognekommuner var 17,8 pCt. Mellem de enkelte Amters indbyrdes var Forskellen endnu større. Saaledes skal anføres, at i Præstø Amt var 19,9 pCt. af Befolkningen Vælgere, i Hjørring Amt derimod kun 15,0 pCt.; imellem disse to Tal svinge de andre Amters Forholdstal (jfr. nedenstaaende Tabel). Grunden hertil maa for en væsentlig Del søges i den forskellige Alderssammensætning i de enkelte Dele af Landet. Det viser sig ogsaa, at naar man sammenstiller Vælgertallet og Antallet af Mænd paa 25 Aar og derover, bliver Forskellen mellem de enkelte Amters Forholdstal mindre. Til Oplysning herom hidsættes nedenstaaende Tabel, der for hvert Amt i Landet angiver Antallet af Vælgere i pCt. af den tilsvarende Befolkning og i pCt. af Antallet af Mænd paa 25 Aar og derover:

Sognekommunerne i:	Antal Vælgere		Sognekommunerne i:	Antal Vælgere	
	i pCt. af den samlede Befolkning	i pCt. af Mænd paa 25 Aar og derover		i pCt. af den samlede Befolkning	i pCt. af Mænd paa 25 Aar og derover
Københavns Amt ...	18,1	75,3	Vejle Amt ...	17,7	75,4
Frederiksborg — ...	19,3	79,8	Aarhus — ...	18,2	79,5
Holbæk — ...	19,0	80,6	Randers — ...	17,7	78,8
Sorø — ...	19,0	81,1	Aalborg — ...	16,1	73,1
Præstø — ...	19,9	82,6	Hjørring — ...	15,0	72,4
Bornholms — ...	17,2	74,4	Thisted — ...	17,3	76,5
Maribo — ...	19,0	79,4	Viborg — ...	17,7	80,2
Svendborg — ...	18,2	74,4	Ringkøbing — ...	16,0	74,7
Odense — ...	17,4	70,3	Ribe — ...	17,7	77,8
Øerne ...	18,6	77,5	Jylland ...	17,0	76,5
			Hele Landet ...	17,8	77,0

Lidt over tre Fjerdedele (77,0 pCt.) af Mændene paa over 25 Aar havde altsaa Valgret til Sogneraadene, flest paa Øerne (77,5 pCt.), færrest i Jylland (76,5 pCt.). Af de enkelte Amters stod Præstø Amt højest med 82,6 pCt.; lavest stod Odense Amt med 70,3 pCt. — Som Aarsager, der kunne tænkes at bevirke de paa-pegede Uligheder mellem Amtene, skal nævnes dels Forskelligheder i

Fremgangsmaaden ved Paaligningen af Formue- og Lejlighedsskatten, dels Vandringernes større eller mindre Omfang i de forskellige Egne af Landet; endvidere kan ogsaa Omfanget af Fattighjælps Ydelse øve nogen Indflydelse. Det skal saaledes bemærkes, at i Aaret 1901 fik en større Procentdel af den voksne mandlige Befolkning Fattighjælp i Jyllands end i Øernes Landdistrikter (henholdsvis 3,6 og 2,7 pCt.).

Det ses af Tabellen S. 41, at af de 264427 Vælgere deltog 115376 i Valget eller 43,6 pCt. Paa Øerne stemte de to Femtedele (40,3 pCt.), i Jylland henimod Halvdelen (46,8 pCt.). Den livligere Valgdeltagelse i Jyllands Sognekommuner skyldes ikke tilfældige Aarsager, idet den genfindes i begge de to Aar, for hvilke Oplysninger foreligge; i 1900 var Valgdeltagelsen saaledes paa Øerne og i Jylland henholdsvis 38,6 og 48,0 pCt., i 1903: 41,7 og 45,7 pCt. Ogsaa ved Valgene af den højestbeskattede Vælgerklasse viste Jylland en betydelig større Valgdeltagelse end Øerne (se nedenfor).

Fordeler man de enkelte Valg efter Valgdeltagelsesprocentens Størrelse, faas følgende Resultat:

	Øerne	Jylland	I alt
under 10 pCt.	4	»	4
10— 20 —	48	7	55
20— 30 —	98	58	156
30— 40 —	105	130	235
40— 50 —	92	145	237
50— 60 —	91	130	221
60— 70 —	37	69	106
70— 80 —	15	37	52
80— 90 —	4	8	12
90—100 —	2	3	5
100 pCt.	»	»	»
Antal Valg...	496	587	1083

Ogsaa af denne Tabel fremgaar det, at de jydsk Sognekommuner havde en udtalt større Valgdeltagelse end Øernes. I Jyllands Sognekommuner stemte over Halvdelen af Vælgerne i 42 pCt. af Kommunerne, paa Øerne kun i 30 pCt.

Størst var Valgdeltagelsen i Kommunerne i Aarhus Amtsraadsreds, hvor 59,7 pCt. af Vælgerne stemte; derefter kommer

Københavns Amtsrådsreds med en Valgdeltagelse paa 50,8 pCt. Mindst var Valgdeltagelsen paa Bornholm, hvor kun lidt over Fjerdedelen af Vælgerne stemte. — Gaar man mere i Enkeltheder, viser det sig, at Valgdeltagelsen i Regelen var størst i de Sognekommuner, der ligge i umiddelbar Nærhed af store Byer, f. Eks. København, Aarhus, Odense m. fl. Saaledes skal anføres, at i de 13 Sognekommuner, der ligge inden for en Afstand af ca. 1½ Mil fra Aarhus, var den gennemsnitlige Valgdeltagelsesprocent 62,3 pCt., medens den i Gennemsnit for de øvrige 23 Sognekommuner i Aarhus Amtsrådsreds var 58,0 pCt. Paa samme Maade var Valgdeltagelsen i de 15 Sognekommuner, der ligge inden for 1½ Mils Afstand fra Odense, i Gennemsnit 44,7 pCt., medens den i de øvrige 32 Sognekommuner i Amtsrådsredsen var 42,8 pCt.

I Gennemsnit for hele Landet var Valgdeltagelsen omtrent ens i 1900 og 1903, henholdsvis 43,6 og 43,7 pCt., idet det dog maa erindres, at det er forskellige Kommuner, der har afholdt Valg i de to Aar. Derimod er Valgdeltagelsen i Øernes Sognekommuner gaaet noget frem, fra 38,6 pCt. i 1900 til 41,7 pCt. i 1903, medens omvendt Valgdeltagelsen i Jylland er gaaet tilbage, fra 48,0 til 45,7 pCt., saa at Forskellen i Valgdeltagelsen mellem de to Landsdele er bleven mindre.

— Antallet af Valg af den højestbeskattede Vælgerklasse, Vælgerens Antal samt Antallet af afgivne Stemmer fremgaar af nedenstaaende Tabel:

		1900	1903	Tilsammen
Antal Valg	Øerne	268	228	496
	Jylland	299	288	587
	I alt...	567	516	1083
Antal valgberet- tigede	Øerne	13762	12291	26053
	Jylland	13465	14142	27607
	I alt...	27227	26433	53660
Afgivne Stemmer	Øerne	8029	7145	15174
	Jylland	8797	9391	18188
	I alt...	16826	16536	33362
Afgivne St. i pCt. af de valgberet- tigede	Øerne	58,3 pCt.	58,1 pCt.	58,2 pCt.
	Jylland	65,3 —	66,4 —	65,9 —
	I alt...	61,8 pCt.	62,8 pCt.	62,8 pCt.

Antallet af Vælgere udgjorde altsaa 53660. Naar Tallet er noget større end $\frac{1}{5}$ af det foran meddelte Tal for Vælgere af den almindelige Vælgerklasse (52885), kan dette dels hidrøre fra, at Valgene af de to Vælgerklasser ere afholdte i forskellige Aar, dels fra, at det har været nødvendigt at medtage Vælgere udover Femtedelen, fordi et lige Bidrag er udredet af flere Vælgere (se S. 26).

Af Vælgerne stemte ialt 33362 eller 62,3 pCt., altsaa en betydelig større Valgdeltagelse end ved Valgene af den almindelige Vælgerklasse, hvor kun 43,6 pCt. af Vælgerne stemte. Valgdeltagelsen var, ligesom ved Valgene af den almindelige Vælgerklasse, en Del større i Jyllands end i Øernes Sognekommuner; den udgjorde i de to Landsdele henholdsvis 65,9 og 58,2 pCt.; dette Forhold genfindes saavel for Valgene i Aaret 1900 og som i 1903. Størst var Valgdeltagelsen i Ringkøbing Amt, hvor 69,3 pCt. af Vælgerne stemte; mindst var den i Bornholms Amt (49,3 pCt.). I Modsætning til, hvad der fandt Sted ved Valgene af den almindelige Vælgerklasse, var Forskellen mellem Valgdeltagelsen paa Øerne og i Jylland mindre i 1900 end i 1903.

De enkelte Valgs Fordeling efter Valgdeltagelsesprocentens Størrelse fremgaar af nedenstaaende Oversigt:

	Øerne	Jylland	I alt
under 10 pCt.	2	2	2
10— 20 —	2	2	2
20— 30 —	13	2	15
30— 40 —	44	18	62
40— 50 —	66	51	117
50— 60 —	133	101	234
60— 70 —	101	132	233
70— 80 —	64	131	195
80— 90 —	50	96	146
90—100 —	21	42	63
100 pCt.	2	14	16
Antal Valg...	496	587	1083

Af Sognekommunerne i Øernes Amter havde 74,8 pCt. en Valgdeltagelse paa over Halvdelen af Vælgerne, men i Jylland var dette Tilfældet med 87,9 pCt. — I 16 Kommuner stemte samtlige valgberettigede; af disse Kommuner fandtes 2 paa Øerne, 14 i Jylland, hvoraf flest, nemlig 3, i Thisted Amt. Det var ude-

lukkende Kommuner med et ganske ringe Vælgertal, der frembød dette ret usædvanlige Forhold.

De ved de ordinære Valg i 1900 og 1903 valgte Sogneraadsmedlemmers Fordeling efter Erhverv fremgaar af nedenstaaende Oversigt, hvor der tillige skelnes imellem, om de ere valgte af den almindelige eller af den højestbeskattede Vælgerklasse:

	Valgte af den almindelige Vælgerklasse	Valgte af den højestbeskattede Vælgerklasse	Tilsammen	
Immaterielle Erhverv (undtagen Skolelærere).....	55	44	99	1,2 pCt.
Skolelærere	52	30	82	1,0 —
Godsejere	16	27	43	0,5 —
Proprietærer	10	96	106	1,2 —
Forpagtere	60	134	194	2,3 —
Gaardmænd, Gaardfæstere, Gaardbestyrere	1313	4039	5352	62,3 —
Parcellister, Boelsmænd	387	106	493	5,7 —
Husmænd	938	114	1052	12,3 —
Handlende	127	64	191	2,2 —
Møllere	46	51	97	1,1 —
Haandværkere	578	60	638	7,4 —
Fiskere	55	4	59	0,7 —
Arbejds mænd	20	1	21	0,2 —
Andre Erhverv	100	62	162	1,9 —
I alt...	3757	4832	8589	100,0 pCt.

Af de nuværende 8589 Sogneraadsmedlemmer tilhørte altsaa de 5352 eller 62,3 pCt., d. v. s. over de tre Femtedele, Gaardmandsstanden; Husmænd vare 1052 (12,3 pCt.), Haandværkere 638 (7,4 pCt.), Parcellister og Boelsmænd 493 (5,7 pCt.). Derefter var der 194 Forpagtere, 191 Handlende og 106 Proprietærer. Af Arbejds mænd (Landarbejdere) var der 21.

Der er en ret betydelig Forskel paa Sogneraadsmedlemmernes Erhvervsfordeling, eftersom de ere valgte af den almindelige eller af den højestbeskattede Vælgerklasse. Medens de højestbeskattede overvejende valgte Gaardmænd ind i Sogneraadene, vare de af den almindelige Vælgerklasse valgte mere jævnt fordelte paa de forskellige Erhverv. Dette fremgaar ogsaa af nedenstaaende Tabel, der angiver de valgtes procentvise Fordeling i større Erhvervsgrupper:

	Valgte af den almindelige Vælgerkl.		Valgte af den højestbeskattede Vælgerkl.	
Immaterielle Erhverv	107	2,8 pCt.	74	1,5 pCt.
Godsejere, Proprietærer, Forpagtere .	86	2,3 —	257	5,3 —
Gaardmænd, Gaardfæstere, Gaardbest.	1313	34,9 —	2039	83,6 —
Husmænd, Boelsmænd, Parcellister..	1325	35,3 —	220	4,6 —
Handlende, Møllere, Haandværkere, Fiskere, Arbejdsmænd	826	22,0 —	180	3,7 —
Andre Erhverv	100	2,7 —	62	1,3 —
I alt...	3757	100,0 pCt.	4832	100,0 pCt.

Som før nævnt, valgtes der af de højestbeskattede overvejende Gaardmænd (83,6 pCt.), men kun faa af Husmandsklassen (4,6 pCt.). Omvendt valgtes der af den almindelige Vælgerklasse flere Husmænd end Gaardmænd (henholdsvis 35,3 og 34,9 pCt.). Dernæst valgte den almindelige Vælgerklasse et stort Antal af Gruppen Handlende, Møllere, Haandværkere, Fiskere og Arbejdsmænd nemlig 22,0 pCt., medens de højestbeskattede kun valgte et forholdsvis ringe Antal af disse Erhverv. Derimod valgte disse sidste et forholdsvis stort Antal Godsejere, Proprietærer og Forpagtere.

Til Oplysning om Forskydningen i de valgte Sogneraadsmedlemmers Erhvervsfordeling inden for de to Vælgerklasser ved Valgene i 1900 og 1903 hidsættes nedenstaaende Oversigt; ved Sammenligningen maa det dog ikke tabes af Sigte, at det var forskellige Kommuner, der afholdt Valg i de to Aar.

	Valgte af den almindelige Vælgerkl.		Valgte af den højestbeskattede Vælgerkl.	
	1900	1903	1900	1903
	pCt.	pCt.	pCt.	pCt.
Gaardmandsklassen	693 38,4	620 31,8	2103 83,9	1936 83,2
Husmandsklassen	606 33,5	719 36,9	103 4,1	117 5,1
Andre Erhverv	508 28,1	611 31,3	301 12,0	272 11,7
I alt...	1807 100,0	1950 100,0	2507 100,0	2325 100,0

Til Slut skal meddeles omstaaende Tabel, der angiver Vælgertallet (uden for København af den almindelige Vælgerklasse) i hver af Landets tre administrative Hoveddele omkring Aar 1901, samt Vælgertallet i pCt. af den samlede Befolkning og i pCt. af Antallet af Mænd paa 25 Aar og derover:

	Antal Vælgere	Vælgertallet i pCt. af Folke- mængden	Vælgertallet i pCt. af Antallet af Mænd paa 25 Aar og der- over
København (uden de indl. Distr.). 1901	41611	11,5 pCt.	51,0 pCt.
Købstæder og Handelspladser. 1900 eller 1902	86191	15,4 —	71,9 —
Sognekommuner (uden de i Kbhvn. indlemmede Distrikter). 1900 el. 1903	264776	17,8 —	77,0 —
De i København fra 1901 og 1902 ind- lemmede Distrikter. 1900 el. 1901	4501	11,3 —	41,0 —
Hele Landet...	397079	16,2 pCt.	71,8 pCt.

Det vil ses, at baade i Forhold til Folkemængden og i Forhold til Antallet af fuldmyndige Mænd er de kommunale Vælgere. Antal mindst i København, større i Købstæderne og Handelspladserne og størst i Sognekommunerne. Af Mændene over 25 Aar er saaledes i København godt Halvdelen Vælgere (51,0 pCt.), i Købstæderne og Handelspladserne lidt under tre Fjerdedele (71,9 pCt.) og i Sognekommunerne lidt over tre Fjerdedele (77,0 pCt.). I Forbindelse hermed maa dog erindres, at de paagældende Vælgere i København vælge samtlige Borgerrepræsentationens Medlemmer; i Provinsbyerne og Sognekommunerne vælge de derimod henholdsvis den større og den mindre Del, medens Valget af den øvrige Del af Medlemmerne til de kommunale Raad i Provinsbyerne og paa Landet tilkom henholdsvis 12,7 og 15,6 pCt. af de mandlige Indbyggere over 25 Aar.

Tillæg.

I Skrivelse til Indenrigsministeriet af 28. Januar 1904 fra det af Landstinget nedsatte Udvalg angaaende Forslag til Lov om kommunale Valg udbad Udvalget sig Oplysning meddelt om:

1. Hvor stor en Forøgelse i Vælgertallet der vil fremkomme ved Regeringslovforslaget om kommunale Valg.
2. Med hvor meget Vælgertallet vil være forøget ved hver af de to Ændringer til Regeringslovforslaget, stillede af Folketinget, for saa vidt Oplysning derom haves eller kan tilvejebringes i en nærmere Fremtid.

I den Anledning anmodede Indenrigsministeriet i Skrivelse af 4. Februar Bureauet om at besvare de af Landstingsudvalget stillede Spørgsmaal, hvorefter Bureauet den 12. Februar tilstillede Indenrigsministeriet følgende Skrivelse¹⁾:

„I Skrivelse af 4. d. M. har det ærede Ministerium anmodet Bureauet om paa Grundlag af foreliggende Materiale, til Brug for det paagældende Landstingsudvalg, at foretage en nærmere Undersøgelse over Forøgelsen i Antallet af Vælgere til de kommunale Raad henholdsvis efter Regeringsforslaget og efter det af Folketinget ændrede Forslag til Lov om kommunale Valg.

En nøjagtig Opgørelse af de foreliggende Forslags Virkninger med Hensyn til Forøgelsen af de kommunale Vælgeres Antal vil kun være mulig, hvis man fra de enkelte Kommuner modtog Oplysning om de nuværende Skatteyderes Fordeling efter Alder, Køn, ægteskabelig Stilling samt Erhverv m. v.

Paa Grundlag af det foreliggende Materiale kan man dog opstille følgende Beregninger:

Efter Regeringsforslaget skulde den kommunale Valgret udvides til at omfatte alle mandlige Skatteydere i København, for

¹⁾ Trykt i Rigsdagstidende 1903—04, Tillæg B., Sp. 2867 ff.

saa vidt de i øvrigt opfyldte Lovens Betingelser, medens Valgret nu kun tilkommer dem, der ere ansatte til en Indtægt af mindst 1000 Kr. I Provinsbyerne (inkl. Handelspladserne) og paa Landet skulde det nuværende Antal af mandlige Vælgere ikke forøges. Endvidere skulde efter Regeringsforslaget den kommunale Valgret ogsaa udvides til skatteydende Kvinder, for saa vidt de opfyldte Betingelserne i Lovforslagets § 1.

Der foreligger Oplysning om Antallet af kommunale Skatteydere i København (jfr. Beretningen om Københavns kommunale Anliggender) og om det nuværende Vælgerantal, hvor dog Tallet for de i 1901 og 1902 indlemmede Distrikter, paa Grund af de særlige Valgregler for disse, hviler paa en Kalkule.

Det gælder nu om at oplyse, hvilken Forøgelse for det første den Omstændighed vil medføre, at alle mandlige Skatteydere paa 25 Aar og derover skulle have Valgret, for saa vidt de i øvrigt opfyldte Betingelserne. For Aaret 1898 foreligger der fra Kommunens statistiske Kontor en Redegørelse over „Indkomstforholdene i København“ (København 1901). I denne Undersøgelse er der gjort Rede for Antallet af Skatteydere i de forskellige Indtægtsgrupper, fordelt paa Mænd og Kvinder. Da det foreløbig kun er Mændene, Undersøgelsen gælder, maa Antallet af kvindelige Skatteydere elimineres. Ved denne Beregning er man gaaet ud fra, at Antallet af Skatteyderne i 1903 fordelte sig paa samme Maade mellem Mænd og Kvinder som efter Opgørelsen for 1898. Det herved udfundne Antal mandlige Skatteydere paa 1000 Kr. og derover har man derefter stillet i Forhold til det officielt kendte Antal kommunale Vælgere i 1903, og man har derefter bragt samme Forholdstal til Anvendelse paa Skatteyder-Antallet i Gruppen 800 Kr. (jfr. nedenstaaende Tabel). Den sidste Beregning er naturligvis ganske skønsvis; det kunde f. Eks. tænkes, at forholdsvis flere i Indtægtsgruppen 800 Kr. end i Grupperne over 1000 Kr. vare under 25 Aar; paa den anden Side er der maaske netop en Del gamle Folk, der ikke have større Arbejdsfortjeneste, ligesom man ikke kan bedømme Rækkevidden af den Opmuntring til Skatteydelse, der mulig kunde ligge i selve Valgrettens Opnaaelse.

I de øvrige Købstæder (og Handelspladser) samt paa Landet sker der for Mændenes Vedkommende ingen Udvidelse, idet her fremtidig som før alle mandlige 25-aarige Skatteydere blive valgberettigede, naar de i øvrigt opfyldte Betingelserne. Her har man derfor for Byerne kunnet anføre det allerede kendte Vælgerantal, for Landet har man, da Statistikken ikke gaar længere tilbage end

til Aar 1900, kun Oplysning om Vælgerantallet i ca. Halvdelen af Landets Kommuner, men man har fra de foreliggende Oplysninger beregnet Antallet for Helheden.

Hvad dernæst de kvindelige Skatteydere angaar, kender man, som ovenfor nævnt, deres Antal i København for 1898. Forudsætter man, at Kvinderne udgør samme Andel af det samlede Antal Skatteydere nu som da, og formindsker man derefter — under Hensyn til, at det lige saa vel for Kvinderne som for Mændene gælder, at ikke alle Skatteydere i øvrigt opfylde Valgretsbetingelserne — Antallet efter samme Forhold som ovenfor gjort for Mændene, faas en skønsvis Angivelse af det Antal kvindelige Skatteydere paa 800 Kr. og derover, som skulde blive valgberettiget. Uden for København har man derefter beregnet samme forholdsvis Antal af kvindelige Vælgere i Sammenligning med det mandlige Vælgerantal som i Hovedstaden. Denne sidste Beregning kan naturligvis ikke give noget meget nøjagtigt Resultat; paa den ene Side er nemlig Antallet af enlige selvstændige Kvinder forholdsvis mindre uden for end i København; paa den anden Side opvejes dette noget ved, at man i København skal have 800 Kr. for at faa Valgret, medens Skattegrænsen uden for København er langt lavere.

Forøgelsen af Vælgerantallet ifølge Regeringsforslaget fremgaar derefter af nedenstaaende Tabel:

	Sidste konstaterede eller beregnede Vælgerantal	Beregnet Forøgelse som Følge af Nedsættelsen i København fra 1000 til 800 Kr.	Beregnet Antal kvindelige Vælgere	Samlet Vælgerantal efter Regeringsforslaget
København	50000	9000	8000	67000
Øvrige Købstæder og Handelspladser ...	86000	,	11000	97000
Sognekommunerne ...	265000	,	35000	300000
I alt...	401000	9000	54000	464000

Med Hensyn til de i Regeringsforslaget af Folketinget foretagne Ændringer, hvorved der gives dels skatteydende Tyende, dels Hustruer, hvis Mænd have svaret direkte Skat til Kommunen, kommunal Valgret, for saa vidt de i øvrigt opfylde Valgretsbetingelserne, er en talmæssig Opgørelse af den derved forårsagede Forøgelse i Vælgerantallet endnu vanskeligere at give med nogenlunde Nøjagtighed.

Ifølge Folketællingens Erhvervsopgørelse af 1901 var Antallet af Tyende paa 25 Aar og derover: 19063 Mænd og 40386

Kvinder. Dette Antal betegner altsaa Maksimum; men man staar uden Midler til at danne sig et tilforladeligt Skøn over, hvor mange af disse 59449 Tyende, der have svaret Skat, og hvorvidt de i øvrigt ere valgberettigede.

Med Hensyn til Antallet af gifte Kvinder, som skulde blive valgberettigede, har man — ligeledes i Folketællingsresultaterne af 1901 — Midler til at beregne, hvor stor den Del af den mandlige Befolkning paa 25 Aar og derover er, som lever i Ægteskab. Gør man det, og overføres det samme Forholdstal paa det i Tabellen ovenfor angivne Tal for valgberettigede Mænd, kommer man til det Resultat, at den paagældende Ændring skulde medføre, at ca. 305000 gifte Kvinder blev valgberettigede. Men dette er en ganske omtrentlig Angivelse, der bl. a. forudsætter samme Aldersfordeling for gifte Kvinder som for gifte Mænd, hvorved Tallet bliver noget for højt, hvilket dog noget modvirkes derved, at man maaske kan gaa ud fra, at Indtægten hos de gifte gennemgaaende er større end hos de ugifte.

Anslaar man Forøgelsen i det mandlige Vælgerantal til 10000 Tyende (godt Halvdelen) og i det kvindelige Vælgerantal til 20000 Tyende (knap Halvdelen) + 305000 gifte Kvinder, bliver det samlede Vælgerantal 420000 Mænd og 279000 Kvinder. I alt tæller Befolkningen paa 25 Aar og derover 553076 Mænd og 617837 Kvinder“.
